

307.1

ส 821 ก

ร.3

การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

13 ต.ค. 2540

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุนีย์ มหาอัมพรพฤษ

๒

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2540

8/88/6

สิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

68397

18-71
72-57
a4

การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

สุนีย์ มหาอัมพรพฤษ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2540

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ สำหรับชุมชนในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยเลือกศึกษากับชุมชนร่วมกันสร้าง ซึ่งตั้งอยู่ในซอยลาดพร้าว101 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น มีเนื้อที่ 13 ไร่ มี 200 หลังคาเรือน ประชากร 875 คน เหตุที่เลือกศึกษาในชุมชนแห่งนี้เพราะมีศักยภาพพอที่จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ได้ ทางเขตบางกะปิประสงค์จะให้ เป็นชุมชนนาร่อง ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนอื่นอีกด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ผู้นำหรือคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ และประชาชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน

ผลการวิจัยสรุปได้ 10 ประเด็น เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันสร้าง ดังนี้

1. ควรใช้อาคารของศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว ปรับมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน
2. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ควรจัดหาสำหรับศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร และหนังสือต่าง ๆ เพื่อจัดทำห้องสมุดและควรมีมุมหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ควรจะมี ได้แก่ อุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ โทรศัพท์และวีดีโอ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง ป้ายประกาศ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น พัดลม โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เอกสาร และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ
3. อาคารสถานที่ควรจัดเป็นห้องโถง ๆ ไม่ควรกันเป็นห้องที่ถาวร โดยจัดเป็นมุมต่าง ๆ และสามารถปรับใช้สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ได้
4. ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประสานงานกับกรรมการชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ให้เข้าใจ และจัดให้โครงการนี้อยู่ในแผนพัฒนาของคณะกรรมการชุมชน
5. กิจกรรมที่ควรจัดในศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ การฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชน การอบรมความรู้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
6. ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่เขตเป็นกรรมการ และเลขานุการ

7. ในการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้บริการอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้คนภายนอกชุมชน มาใช้บริการได้ ระยะแรกควรเป็นบริการหนังสืออ่านก่อนแล้วขยายไปยังเรื่องอื่น ตามโอกาสและความพร้อม

8. งบประมาณในระยะเริ่มแรกต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนก่อนและขอความสนับสนุนจากสำนักงานเขต และหน่วยงานเอกชนอื่นต่อไป

9. สำนักงานเขตอาจให้ความช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้ได้ ในเรื่องการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ การฝึกอบรมวิชาชีพ จัดงบประมาณปรับปรุงศาลาประชาคม ให้คำแนะนำและประสานงาน

10. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ อยู่ที่ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ดังนั้นสำนักงานเขต จะต้องสร้างความเข้าใจ และประสานงานกับคณะกรรมการชุมชนและสมาชิกในชุมชนอย่างจริงจัง

A STUDY FOR SETTING UP A COMMUNITY LEARNING CENTRE
IN A SELECTED COMMUNITY IN BANGKAPI DISTRICT;
BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
SUNEE MAHA - UMPORNPRUK

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Adnlt Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

This study aimed to investigate how to set up a community learning center in Bangkapi district, Bangkok Metropolis. The selected community was situated at Ladpraw soi 1, Ladpraw Road, Klongjan with its area about 13 Rai, 200 residents and 875 populations. This area was a pilot project for contributing community learning centre selected by Bangkapi district.

It was a qualitative study gathering data through interviewing 30 people of four groups as external community supporter, community practitioner, leader or official committees of community board, and people who were members in the community.

Major findings were as follows :

1. They should utilize commune hall as the community learning centre.
2. Media and equipment acquired for the community learning centre were newspaper, periodicals, and books to be used in the library, including children book corner, Other things included career training equipment, television and video, computer, amplifier, bulletin board, and also electric fan, table, desk, type-writer, cabinet and audiovisual equipments.
3. The building should be wide and there should not have permanent wall, except corner which could set for any appropriate activity in the centre.
4. There should have cooperation with community board in order to inform the centre's purpose so they could understand and let this project including in development plan of community board.
5. Activities should be organised in the centre were career training for housewife and youth group, general knowledge training for everyday-life, informing useful news, exercise and health care activity, and preschool development centre.
6. The board of the community learning centre should consist of the committees who were members in the community and district officer who would be one of the committee and secretary.

7. For the learning centre's service, there should provide regular public relations, statement and order of the service's requirement, including a chance for people in other community using the service. On the first hand, it should have book service and then would have other services according to readiness and time.

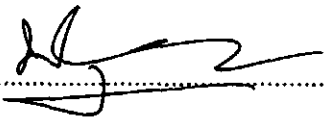
8. There should first acquire budget from the community and gain support from district office and other private sectors later.

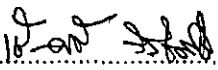
9. District office would provide trainers and resource person for knowledge and career training, including budget for developing and guidance and cooperation too.

10. Problem and obstacle of establishing the centre was cooperation among members in the community. So the district office should seriously building up understandings and cooperation with community board and community members.

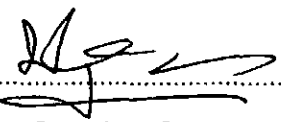
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

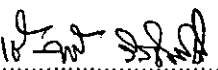
คณะกรรมการควบคุม

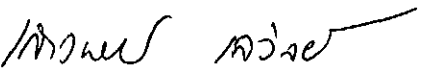

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ)

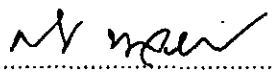
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 16 เดือน พ.ค. พ.ศ. 40

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาอย่างมากจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐมนิคมานนท์ ประธานควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ แนะนำด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ได้ให้ข้อท้วงติงและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สมพงษ์ พัดปุย ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คุณกิตติวรรณ สารศาลิน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน คุณสมชาย เตียวตระกูล คุณศิริพร รุ่งเรือง และ คุณนฤกร ลิมสกุล นักพัฒนาชุมชนฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ โดยการเป็นผู้ช่วยในการวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณคณะกรรมการชุมชนร่วมกันสร้าง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ และช่วยเหลือด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เพื่อนชาวการศึกษาผู้ใหญ่ รุ่น 3 อีกทั้ง คุณมณเฑียร บุญช่วย คุณกนกแสง ศิลป์จารุ และคุณอนิรุทธ คัมภีร์วิ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจจนกระทั่งปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จ

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอเทิดพระคุณพ่อคุณแม่ น้อง ๆ และสามีที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุน จนปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จ

สุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเขตบางกะปิ	12
ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเขตบางกะปิ	13
ชุมชนร่วมกันสร้าง	17
คณะกรรมการชุมชน	23
แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร	25
แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้	27
แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
รูปแบบของการวิจัย	34
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	37
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง	38
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์	40
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้	42
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้ง	43
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมี	45
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร	47
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการ	48
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ	50
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต	51
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง	52
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
	วิธีดำเนินการวิจัย	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	57
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	57
	อภิปรายผล	60
	ข้อเสนอแนะ	66

บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	72
ประวัติย่อผู้วิจัย	88

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้าง จำแนกตามเพศ	19
2	จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้าง จำแนกตามระดับการศึกษา	20
3	จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้าง จำแนกตามประเภทอาชีพ.....	21
4	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและอาชีพ	37
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน	38
6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้	40
7	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้	42
8	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	43
9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้	45
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้	47
11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้	48
12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ	50
13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต	51
14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง	53

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ภาพแผนผังชุมชนร่วมกันสร้าง	81
2	ภาพทางเข้าชุมชนร่วมกันสร้าง (ด้านซ้าย)	82
3	ภาพทางเข้าชุมชนร่วมกันสร้าง (ด้านขวา)	82
4	ภาพสภาพการตั้งบ้านเรือนชุมชนร่วมกันสร้าง	83
5	ภาพศาลาประชาคมชุมชนร่วมกันสร้าง	84
6	สนามเด็กเล่นชุมชนร่วมกันสร้าง	85
7	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย	86
8	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย	86
9	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย	86
10	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชาชนชุมชนร่วมกันสร้าง	87
11	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชาชนชุมชนร่วมกันสร้าง	87
12	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชาชนชุมชนร่วมกันสร้าง	87
13	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชาชนชุมชนร่วมกันสร้าง	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประชาชนเป็นปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาประชาชน คือการให้ประสบการณ์ในการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถ การศึกษานี้จะต้องเป็นการศึกษาที่ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเองเพื่อให้เกิดทักษะ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเคลื่อนไหวของสังคม นั้น ๆ และให้มีทักษะในการทำงานเพื่อปรับรายได้และความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น

(ทองอยู่ แก้วไทรชะ. 2525 : 149)

ทุกสังคมยอมรับความสำคัญของการศึกษา โดยเชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาคน อันเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เราจึงสามารถกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นเครื่องกำหนดระดับความรู้ของคนในสังคมและประเทศชาติ (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 2) การศึกษาที่ดีมิใช่การทำคนให้เป็น “ทรัพยากรมนุษย์” ของระบบเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องเป็นการทำคนให้รู้เท่าทันความจริง มีหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจและสามารถดำรงตนอยู่ในโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงไม่จบสิ้นนี้ได้อย่างมีความสุขด้วย (อมรวิชัย นาครทรรพ : 2539 : 47)

เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เป้าหมายของการศึกษาควรจะเป็น การเสริมสร้างสมรรถนะทางปัญญาของพลเมืองให้มีทางเลือกมากขึ้นในการแสวงหาคุณภาพชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุขแล้ว การจัดการศึกษาก็จะต้องมีความเอื้ออำนวยให้พลเมืองสามารถมีความคิดสร้างสรรค์และบรรลุถึงศักยภาพของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2539 : 145) การศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชนและการศึกษาผู้ใหญ่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้องเนื่องตลอดเวลา และมีความหลากหลายการศึกษาลดชีวิตจึงเป็นความจำเป็นต่อพื้นฐานของมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม

ภายใต้สภาพของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกไร้พรมแดน จากผลของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และในยุคที่มีการแข่งขันและร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสูงขึ้นนี้ หากระบบการศึกษาของเรายังไม่ปรับให้เข้ากับชีวิตและการเรียนรู้ในโลกสมัยใหม่แล้ว สังคมไทยคงไม่อาจ

เผชิญกับโลกในอนาคตได้อย่างมั่นคงและสันติ (เจื้อจันท์ จงสถิตย์อยู่ และอมรวิทย์ นาครทรรพ. 2539 : 104) การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและของโรงเรียนเท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมควรเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ของทุกคนไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน กองทัพ กระบวนการเศรษฐกิจทุกชนิด ศิลปการแสดง การกีฬา สื่อมวลชน เรียกว่าการศึกษาเป็นวิถีชีวิตเป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ (ประเวศ วะสี. 2539 : 73)

ในแง่ของการพัฒนาชุมชนเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาชุมชน ก็คือการพัฒนาคนที่มุ่งส่งเสริมพลังความสามารถ หรือศักยภาพให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ หากว่าได้รับโอกาสในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจและได้มีการพิจารณาอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล จนเกิดความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมาสู่จิตสำนึก กล่าวคือ มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง และเล็งเห็นถึงวิธีการหรือทางออกในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการให้การศึกษาสำหรับประชาชนในชุมชน ทุกเพศทุกวัย ทุกระดับ การศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่ดำรงอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตเพื่อ การพัฒนาตนเอง พึ่งตนเอง ร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชุมชนของตนให้เจริญยิ่งขึ้นเพื่อความสุขสมบูรณ์มาสู่ครอบครัวและชุมชนของตน ให้เป็นไปตามความต้องการของส่วนรวม

✕ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐบาลได้ให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชนเมือง และกำหนดเป็นนโยบายหลักของการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองอย่างเร่งด่วน อันเนื่องจากความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชน และการพัฒนาชุมชนเมืองจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

ถ้าถือว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประชาชนแล้ว ระบบการศึกษาที่จัดให้แก่ประชาชนในประเทศที่จัดอยู่ในปัจจุบัน มีอยู่หลายระบบด้วยกัน มีทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษาในระบบนอกระบบโรงเรียน แต่การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องการให้บริการแก่ผู้เรียนได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้ ทว่าถึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาในรูปแบบอื่นที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษ เพื่อนำความรู้ ทักษะ ความสามารถไป

ประกอบอาชีพและหาประสบการณ์ตามความต้องการ ความสนใจอย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดใน
ด้านเวลา โอกาส สถานที่ วัย และเพศของผู้เรียน (สุนทร โคตรบรรเทา 2524 : 5)

การดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทย ได้จัดโดยหลายหน่วยงาน ซึ่งจัดในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามแต่วัตถุประสงค์หรือลักษณะของหน่วยงานนั้น ๆ ที่จัดอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่ง
กว้าง ๆ ได้ 3 ลักษณะ คือ (1) การให้ความรู้ขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ การศึกษาประเภทที่จัด
สำหรับช่วยให้ผู้เรียน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้แก่การศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ การศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เปิดเสรีประเภทต่าง ๆ (2) การศึกษาเพื่อการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านอาชีพ ได้แก่การศึกษาที่
ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานอาชีพ และชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ได้แก่การจัดสอนวิชาชีพหลัก
สูตรระยะสั้นและกลุ่มสนใจ และ (3) การศึกษาเพื่อการให้ข่าวสารข้อมูลที่จะนำไปใช้เป็นประโยชน์ใน
ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมความรู้ ความคิดต่าง ๆ และเพื่อป้องกันการลืมนั่งสือ บริการประเภทนี้เช่น
การจัดห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เผยแพร่สิ่งพิมพ์ โสตทัศนศึกษา และการ
ศึกษามวลชน

กรุงเทพมหานครไม่สามารถที่จะสนองความต้องการโอกาสทางการศึกษา สำหรับ
ประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ประชาชนบางส่วนไม่มี
โอกาสที่จะศึกษาต่อได้ในระดับมัธยมศึกษา จึงได้ออกมาประกอบอาชีพ แต่ยังขาดความรู้และทักษะ
ที่ดีพอกับสภาวะความต้องการของตลาด และยังมีประชาชนอีกบางส่วนที่ขาดจากการได้รับรู้ข่าวสาร
หรือไม่ได้รับความรู้เพิ่มเติม เมื่อจบไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ทำให้ประชาชนเหล่านี้ขาด
ลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อปรับตัวให้เข้ากับความก้าวหน้าของสังคม (สำนักนโยบายและ
แผน กรุงเทพมหานคร 2534 : 86)

ปัจจุบัน นโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนเป็น
เรื่องสำคัญ โดยมุ่งหวังให้คนไทยสามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ทุกประเภททุกระดับ
ทุกเพศทุกวัย และทุกฐานะ สามารถขยายโอกาสและกระจายการศึกษา โดยให้ประชาชนทั่วไป
สามารถเลือกเรียนได้มากกว่าหลักสูตรการศึกษาในระบบโรงเรียนที่กำหนดไว้ (สืบแสง พรหมบุญ.
2539 : 15)

กรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาและการฝึกทักษะ
ด้านอาชีพ ให้เป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อผู้เรียนและประชาชนจะได้มีโอกาสแสวงหา

ความรู้ และฝึกทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ต้องการอย่างกว้างขวาง (แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540 -2544)

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนได้อย่างทั่วถึง จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่า และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้ง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุดและแสวงหาได้โดยง่ายสำหรับคนทั่วไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 1) ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ส่วนมากแล้ว ได้รับการศึกษาจากสภาพแวดล้อม ครอบครัว และสังคมมาโดยตรง จากการดำรงชีวิตและจากประสบการณ์ ซึ่งความรู้ในหลายเรื่องที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมนั้น มีความสำคัญและมีความหมายต่อชีวิตยิ่งกว่าที่ได้รับการโรงเรียนเสียอีก (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 3) ดังนั้นชีวิตที่มีการศึกษา คือเรียนรู้ฝึกพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ จะเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เรียกว่าชีวิตประเสริฐเกิดจากการศึกษา ดังพุทธพจน์ที่ตรัสว่า ทนฺโต เสฏฺโธ มนุสฺเสสุ แปลว่า “ในหมู่มนุษย์นั้น คนที่ฝึกแล้วเป็นผู้ประเสริฐ” (พระธรรมปิฎก. 2539 : 11)

การศึกษาเพื่อให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสาร เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในสังคม ซึ่งสามารถดำเนินการโดยการพัฒนาแหล่งความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และวิทยาการ โดยผ่านรายการวิทยุ หอกระจายข่าว และการสนับสนุนผู้รู้ในสังคม เพื่อนำศักยภาพ ความชำนาญและภูมิปัญญาทั้งภายในและภายนอกชุมชนมาเผยแพร่ให้ประชาชนในชุมชนได้ศึกษาหาความรู้ ขบคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ นั้น นับว่าเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติไม่ว่าเด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา กรรมกร นักธุรกิจ ชาวไร่ ชาวนา ต่างก็จะต้องหาข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ ใส่ตัวตลอดเวลา สำหรับเด็กนั้นหมายถึง การปูอนาคตที่ดีให้ตนเอง สำหรับผู้ใหญ่หมายถึง คุณภาพชีวิตและหน้าที่การงานที่ดี และสำหรับคนชรา นั่นคือ การใช้วัยทองอย่างมีชีวิตชีวาและมีคุณค่า (อมรวิรัช นาคทรรพ. 2539:90)

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มีแนวทางในการดำเนินงาน ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีสาระสำคัญ คือมุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพของบุคลากร การปรับปรุง หลักสูตร การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศและเผยแพร่การพัฒนาสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์การเรียน การร่วมมือกับสถานประกอบการให้มีส่วนร่วมในการศึกษา ในการให้ความรู้และทักษะวิชาชีพแก่นักศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและตอบสนอง การพัฒนากำลังคนด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีรูปแบบที่ยืดหยุ่นหลากหลาย ตามสภาพความแตกต่างของผู้เรียน และของชุมชน (สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. 2539 : 103)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการพัฒนาชุมชนในอันที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ แต่การที่จะส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาแหล่งความรู้ที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือการพัฒนา ห้องสมุด หรือศาลาเอนกประสงค์ ให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้” ที่สมบูรณ์แบบ ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้การศึกษิตตามอัธยาศัย คือเป็นแหล่งกลางของชุมชนที่ประชาชนเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้อย่างเสรี เช่น ไปอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ตำรา และใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ รวมทั้งใช้เป็นสถานที่ประชุม สันทนาการแลกเปลี่ยนความรู้ต่าง ๆ หรือใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมและความรู้ด้านอาชีพได้

ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) แผนสาขาทรัพยากรมนุษย์ และสังคม แผนงานการศึกษา และแผนงานพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษานอกระบบ ได้ให้ความสำคัญ ด้านการพัฒนาประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป สำหรับในพื้นที่เขตบางกะปิ ซึ่งแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 3 แขวง คือ แขวงคลองจั่น แขวงวังทองหลาง และแขวงหัวหมาก มีพื้นที่รวม 48,904 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 235,665 คน มีชุมชนแออัด ชุมชนชานเมือง และชุมชนเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายตั้งกระจายอยู่ จำนวน 16 ชุมชน มีประชากรอยู่ในชุมชนเหล่านี้รวม 23,605 คน มี 4,695 ครอบครัว และ 3,483 หลังคาเรือน ชุมชนเหล่านี้ถือเป็นชุมชนต้องโอกาส ต้องการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษในด้านการพัฒนาชุมชนและการจัดการศึกษานอกระบบ

แนวทางหนึ่งในการพัฒนาชุมชนดังกล่าวของสำนักงานเขตบางกะปิ คือการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นในชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งกลางของชุมชนที่ประชาชนสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ และ

ติดตามข่าวสารข้อมูลได้ทันกับเหตุการณ์ของสังคมได้ ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาหารูปแบบและแนวทางในการสร้างศูนย์การเรียนรู้สำหรับชุมชนขึ้น โดยเลือกศึกษาในชุมชนร่วมกันสร้าง ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น มีเนื้อที่ 13 ไร่ มี 200 หลังคาเรือน ประชากร 875 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ชุมชนนี้เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2523 โดยสมาชิกในชุมชนได้รวมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน เพื่อจัดระเบียบในชุมชนร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาของ ชุมชนด้วยการช่วยเหลือตัวเองเป็นหลัก

เหตุที่เลือกศึกษากับชุมชนร่วมกันสร้าง เพราะชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพที่จะทำเป็นโครงการนำร่องในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นอกจากได้แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ อีกต่อไป

รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการพิจารณาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และตรงตามความต้องการของชุมชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน โดยการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้สนับสนุนภายนอกชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่ของชุมชน และมีความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันสร้าง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครในเรื่องสถานที่ รูปแบบ วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดระบบการบริหาร แนวทางการให้บริการจากศูนย์การเรียนรู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่จะพึงแก้ไขในการเตรียมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ใน ชุมชนร่วมกันสร้าง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะให้ประโยชน์ในทางปฏิบัติงานโดยตรงต่อการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร ที่จะจัดบริการการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับประชาชนในชุมชนของกรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาประชาชนให้เกิดความสามารถนึกกำลังแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างดี สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับประชาชน อีกทั้งยังนำประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมมาใช้ในการวางแผนดำเนินงาน การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังสามารถขยายผลการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปใช้ประกอบการวางแผนดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 - 2544)

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาค้นคว้านี้ดำเนินการในพื้นที่เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยเลือกศึกษาเพียงชุมชนเดียว คือ ชุมชนร่วมกันสร้าง ซึ่งตั้งอยู่ที่ ซอยลาดพร้าว101 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ มีเนื้อที่ 13 ไร่ มี 200 หลังคาเรือน และมีประชากร 875 คน เหตุที่เลือกศึกษาในชุมชนแห่งนี้ เพราะมีศักยภาพพอที่จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ได้ ทางเขตบางกะปิประสงค์ให้เป็นชุมชนนำร่องที่จะนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ อีกต่อไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ได้แก่ สถานที่จัดหาได้ภายในชุมชน เช่น สถานที่ในวัด มูลนิธิ ศาลาประชาคม ห้องสมุดประชาชน โรงเรียน และสถานที่ที่เหมาะสมอื่น ๆ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ นิตยสาร วารสาร สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ สื่อทดลอง สื่อสาธิต แผนที่ ลูกโลก คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ฝึกอบรมวิชาชีพและอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมสำหรับชุมชน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ จัดเป็นห้อง รวมกลุ่มศึกษาหาความรู้ ที่อ่านหนังสือประจำชุมชน กลุ่มทัศนศึกษา กลุ่มฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นต้น

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้ง ได้แก่ สำรวจความต้องการของประชาชน ประชุมกลุ่มประชาชน ประชาสัมพันธ์ กระจายเสียงตามสายภายในชุมชน เป็นต้น

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมี ได้แก่ ความรู้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การฝึกอบรมวิชาชีพ และข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และอื่น ๆ เป็นต้น

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร ได้แก่ คัดเลือกผู้บริหารจากกลุ่มประชาชน บริหารโดยประชาชน กรรมการชุมชนบริหาร เจ้าหน้าที่บริหารร่วมกับประชาชน เป็นต้น

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการ กฎระเบียบในการใช้บริการ สมาชิกที่มาใช้บริการ ผู้ให้บริการ และอื่น ๆ เป็นต้น

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณ ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณจากนักการเมือง ภาคราชการและเอกชน เป็นต้น

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต ได้แก่ ขอสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนบุคลากรให้ความรู้ในวิชาชีพและความรู้อื่น ๆ เป็นต้น

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง ได้แก่ ความขัดข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาน้ำท่วมปัญหาความไม่เข้าใจในเรื่องศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่เจ้าหน้าที่ ผู้นำและประชาชนในชุมชน ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลต่อการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้แยกเป็น 4 กลุ่มคือ

1. ผู้สนับสนุนจากภายนอกชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 7 (สส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (สข.) ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และนักวิชาการ

2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางกะปิ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชน และครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ
4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนร่วมกันสร้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งรวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในชุมชนได้อย่างกว้างขวาง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ให้กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชนนั้น ๆ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้ และการพึ่งตนเองของประชาชนในชุมชน

2. ชุมชน หมายถึง ชุมชนแออัด ชุมชนเมือง เคหะชุมชน หมู่บ้านจัดสรร และชุมชนเมืองที่กรุงเทพมหานครกำหนดขึ้น ทั้งนี้โดยทำเป็นประกาศกรุงเทพมหานคร

2.1 ชุมชนแออัด หมายถึง ชุมชนส่วนใหญ่ที่มีประชากรและครัวเรือนอยู่อย่างหนาแน่นไร้ระเบียบ และขาดทฤษฎีธรรม แออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย โดยให้ถือเกณฑ์ความหนาแน่นของบ้านเรือนอย่างน้อย 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่

2.2 ชุมชนชานเมือง หมายถึง ชุมชนที่กรุงเทพมหานครได้จัดทำเป็นประกาศกำหนดชุมชน โดยมีพื้นที่ดำเนินการด้านเกษตรกรรมในเขตกรุงเทพมหานครรอบนอกเป็นส่วนใหญ่ มีบ้านเรือนไม่แออัด แต่ขาดการวางแผนทางด้านผังชุมชน เช่น ทางระบายน้ำ ทางเดินเท้า เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาน้ำท่วมขัง การสัญจรไปมาของประชาชนในชุมชน

2.3 ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร หมายถึง ชุมชนที่มีบ้านจัดสรรที่เป็นบ้านที่อยู่อาศัย และดำเนินการในภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะบ้านเป็นบ้านเดี่ยวที่มีบริเวณ ทาวน์เฮาส์ ตึกแถว หรือบ้านแฝด สภาพทั่วไปควรจะต้องมีการพัฒนา เช่น ทางระบายน้ำ ขยะ ทางเท้า ซึ่งกรุงเทพ

มหานครพิจารณาถึงความต้องการของประชาชน และความเหมาะสมในการที่จะเข้าไปดำเนินการพัฒนา ซึ่งจะได้ทำเป็นประกาศกำหนดชุมชน

2.4 เคหะชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ได้รับการจัดตั้งดำเนินการและดูแล โครงการโดยการเคหะแห่งชาติมีสภาพเป็นแฟลต และกรุงเทพมหานครเข้าไปดำเนินการในด้าน ทางระบายน้ำ ขยะ ทางเท้า เศรษฐกิจ สังคม อนามัย และอื่น ๆ

2.5 ชุมชนเมือง หมายถึง ชุมชนที่มีความหนาแน่นของบ้านน้อยกว่าชุมชนแออัด กล่าวคือน้อยกว่า 15 หลัง ต่อ 1 ไร่ แต่มีความหนาแน่นของจำนวนบ้านมากกว่าชุมชนชานเมือง กรุงเทพมหานครได้จัดทำประกาศกำหนดเป็นชุมชน โดยที่ชุมชนดังกล่าวไม่เป็นชุมชนตามที่กล่าวมาในข้ออื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเขตบางกะปิ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเขตบางกะปิ
3. ชุมชนร่วมกันสร้าง
4. คณะกรรมการชุมชน
5. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร
6. แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้
7. แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเขตบางกะปิ

เขตบางกะปิ หรืออำเภอบางกะปิ แต่เดิมเป็นป่าทึบ สามารถสืบประวัติย้อนหลังไปได้ถึงเมื่อราวพุทธศักราช 2386 หรือเมื่อประมาณ 100 ปีเศษล่วงมาแล้ว ในสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพ ยกกองทัพไปปราบกบฏที่นครจำปาศักดิ์เมืองหลวงพระบาง กับเจ้าเมืองอื่น ๆ ฝ่ายตะวันออก ได้รับชัยชนะ พร้อมทั้งกวาดต้อนครอบครัวหัวเมืองรายทางติดตามมาด้วย และพำนักอยู่ย่านคลองกุ่มในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อผู้คนอพยพมาทำมาหากินเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทางราชการจึงจัดตั้งเป็นอำเภอ ให้ชื่อว่าอำเภอบางกะปิ ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวหมากตรงข้ามวัดเทพศิลา

ต่อมามหาอำมาตย์ พระยาเพชรปราณีสมุหนครบาล สมัยมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงอาณานิคม เจ้ากรมอำเภอ เห็นว่าที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเดิมไม่เหมาะสมกับสภาพท้องที่ จึงส่งย้ายที่ว่าการอำเภอไปตามแนวคลองแสนแสบทางทิศตะวันออกของที่ตั้งเดิม คือ บริเวณที่ตั้งของสำนักงานเขตบางกะปิในปัจจุบัน

สำหรับชื่ออำเภอที่เรียกกันว่า "บางกะปิ" นั้น เป็นชื่อที่ทางการตั้งขึ้น ซึ่งสันนิษฐานเป็น 2 นัย นัยแรกเพราะท้องที่นี้อุดมสมบูรณ์ด้วยทุ่งเล็ก ๆ มากมาย และประชาชนนิยมนำมาทำกะปิกันมาก สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า "บางกะปิ" หมายถึง ท้องที่มีสิ่งชุกชุม เพราะเป็นป่าทึบ และเมื่อนำมาประมวลเข้ากับสัญลักษณ์ของเขตบางกะปิที่ใช้ตราหนุมานเป็นเครื่องหมายก็น่าจะเป็นไปได้เช่นกัน ใน พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครได้กำหนดให้มี "เขต" เป็นส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร และเปลี่ยนชื่อเรียก "อำเภอ" เป็น "เขต" และที่ตั้งของอำเภอเดิมก็เรียกว่า "ที่ว่าการเขต" เรียก "นายอำเภอ" ว่า "หัวหน้าเขต"

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครได้กำหนดให้มี "สำนักงานเขต" เป็นส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติ ราชการภายในสำนักงานเขต

เขตบางกะปิมีพื้นที่ประมาณ 48,904 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร เดิมพื้นที่การปกครองของเขตบางกะปิแบ่งออกเป็น 8 แขวง ประกอบด้วย แขวงลาดพร้าว แขวงหัวหมาก แขวงคลองจั่น แขวงสะพานสูง แขวงคลองกุ่ม แขวงคันนายาว แขวงจรเขี้ยว และแขวงวังทองหลาง ซึ่งจะมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกแขวง ยกเว้นแขวงหัวหมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 กันยายน 2532 เรื่องเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางกะปิ โดยแยกเป็น 3 เขต คือ เขตบางกะปิ เขตลาดพร้าว และเขตบึงกุ่ม ดังนั้นในปัจจุบันเขตบางกะปิจึงเหลือพื้นที่การปกครองเพียง 3 แขวง คือ แขวงคลองจั่น มีพื้นที่ 12.788 ตารางกิโลเมตร ประชากร 80,629 คน แขวงวังทองหลาง มีพื้นที่ 19.655 ตารางกิโลเมตร ประชากร 97,122 คน แขวงหัวหมาก มีพื้นที่ 16.461 ตารางกิโลเมตร ประชากร 57,814 คน และมีจำนวนบ้านรวมทั้งสิ้น 66,719 หลัง (ฝ่ายทะเบียนราษฎร สำนักงานเขตบางกะปิ พ.ศ. 2540 สำนวนเมื่อครั้งเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)

ในเขตบางกะปิมีสถาบันการศึกษาชั้นสูงตั้งอยู่ 1 แห่ง คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) มีมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือ มัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 13 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 44 แห่ง องค์การและสถาบันสังคมที่ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิ ได้แก่ วัดในพุทธศาสนา 6 วัด มัสยิดศาสนาอิสลาม 9 แห่ง มูลนิธิต่าง ๆ 38 มูลนิธิ มีศาลเจ้า 3 แห่ง มีสถานีตำรวจ 3 แห่ง คือ สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก สถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าว และสถานีตำรวจดับเพลิงหัวหมาก มีโรงพยาบาลเอกชน 4 แห่ง มีศูนย์บริการสาธารณสุขของทางราชการ 2 แห่ง นอกจากนั้นยังมีสถานที่ทำการของส่วนราชการอื่น ๆ อีก ได้แก่ ที่ทำการการเคหะแห่งชาติ ศูนย์เยาวชนคลองจั่น องค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ทำการแขวงการทางบางกะปิ โรงพิมพ์คุรุสภา ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ สาขาลาดพร้าว สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ 6 และยังมีที่ทำการไปรษณีย์อีก 3 แห่ง คือ ที่ทำการไปรษณีย์คลองจั่น ที่ทำการไปรษณีย์ลาดพร้าว และที่ทำการไปรษณีย์วังทองหลาง

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเขตบางกะปิ

ในพื้นที่เขตบางกะปิมีชุมชนแออัดที่ถูกต้องโดยทำเป็นประกาศกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการเลือกตั้งกรรมการชุมชน ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 16 ชุมชน คือ

1. ชุมชนร่วมกันสร้าง ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2523 โดยชาวคณะร่วมกันสร้าง (ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักวิชาการ) เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อย มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองที่ถาวร มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเองเป็นแบบอย่างแก่นุชนรุ่นหลังในอนาคต มีพื้นที่ประมาณ 13 ไร่ สภาพเป็นหมู่บ้านจัดสรร มี 200 หลังคาเรือน ประชาชน 875 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและนับถือศาสนาพุทธ

2. ชุมชนสุขเจริญพัฒนา ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านดั้งเดิม มีที่ดินเป็นของตัวเองเป็นส่วนใหญ่ และอพยพมาจากต่าง

จังหวัด มีพื้นที่ประมาณ 600 ไร่ ยังมีสภาพเป็นชนบท การจัดตั้งบ้านเรือนไม่เป็นระเบียบ กระจายอยู่ตามริมคลองจั่นและในถิ่นนาของตนเอง มีทางเดินเท้าในชุมชนเป็นทางเดินตามธรรมชาติ สาธารณูปโภคยังไม่พร้อม มี 118 ครอบครัวย ประชากร 482 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและ นับถือศาสนาพุทธ

3. ชุมชนสุขสันต์ 26 ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง ประชาชนส่วนใหญ่ถูกไล่ออกจากคลองเตย สะพานสอง โชคชัย 4 และประตูน้ำ มาเช่าซื้อที่ดิน จัดสรรบริษัทอนันต์สุขสันต์ รุ่นที่ 26 มีพื้นที่ 45 ไร่ ปัจจุบันที่ดินเป็นของตัวเอง มี 125 หลังคาเรือน 151 ครอบครัวย ประชากร 632 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้างและ นับถือศาสนาพุทธ

4. ชุมชนวัดเทพศิลา ตั้งอยู่ที่ซอยรามคำแหง 39 แขวงวังทองหลาง ถนนรามคำแหง เดิมเรียกว่า "บ้านแถว" เป็นชุมชนเก่าอายุ 60 - 70 ปี เช้าที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ดินติดชายฝั่งคลองแสนแสบ จึงทำให้มีน้ำท่วมขัง ปัญหาด้านขยะมูลฝอย ทางเดินเป็นสะพานไม้และสร้างเชื่อมระหว่างบ้าน มี 55 หลังคาเรือน 86 ครอบครัวย ประชากร 400 - 500 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างค้าขาย ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธและรองลงมาศาสนาอิสลาม

5. ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ตั้งอยู่ที่ซอยรามคำแหง 39 ถนนรามคำแหง แขวงวังทองหลาง ประชากรส่วนใหญ่โยกย้ายมาจากบริเวณวังเพชรบูรณ์ เขตปทุมวัน ซึ่งอยู่กันค่อนข้างแออัด จนปี พ.ศ. 2528 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ทำการเวนคืนที่ดินเพื่อก่อสร้างศูนย์การค้า และย้ายให้อยู่ที่ปัจจุบันมี 260 หลังคาเรือน ประชากร 3,500 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง นับถือศาสนาพุทธ

6. ชุมชนทรัพย์สินเก่า ตั้งอยู่ที่ซอยรามคำแหง 39 ถนนรามคำแหง แขวงวังทองหลาง มีพื้นที่ 150 ไร่ อยู่ติดคลองวัดตึก เป็นชุมชนเช้าที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งอาศัยมา 100 กว่าปี เป็นชุมชนแออัดไม่เป็นระเบียบ มีบ้านเช่า น้ำท่วมขังบริเวณใต้ถุนบ้าน มี 250 หลังคาเรือน 350 ครอบครัวย ประชากร 899 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง แม่บ้านและค้าขาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

7. ชุมชนโค้วฟอิน ตั้งอยู่ที่ซอยโค้วฟอิน สแควร์ 1 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยกันมานาน 40 ปี มีพื้นที่ 8 ไร่ ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ไม่แออัด ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ ทางเท้าเป็นสะพานไม้ มี 58 หลังคาเรือน 67 ครอบครัว ประชากร 299 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม

8. ชุมชนรามคำแหง 53 ตั้งอยู่ที่ซอยรามคำแหง 53 ถนนรามคำแหง แขวงวังทองหลาง ปลุกบ้านเรือนอยู่ริมคลองแสนแสบ มีการจัดสรรที่ดินแบ่งขาย และมีห้องให้นักศึกษาเช่าเป็นจำนวนมาก มีประชากรประมาณ 3,000 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการ นักศึกษานับถือศาสนาอิสลาม

9. ชุมชนดินทรเคหา ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 112 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง มีพื้นที่ 20 ไร่ ส่วนใหญ่เช่าที่อยู่ ขณะนี้หมดสัญญาเช่า ทำให้เกิดปัญหาไล่ที่ สภาพเป็นบ้านไม้ มีทางเดินเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก มีสาธารณูปโภคพร้อม มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขยะมูลฝอยไม่ถูกสุขลักษณะ มี 229 หลังคาเรือน 270 ครอบครัว ประชากร 1,620 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนา อิสลาม อาชีพรับจ้างทั่วไป

10. ชุมชนจันทราสุข ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 87 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง 35 ปีก่อนเป็นทุ่งนา เจ้าของที่ยกให้วัดบึงทองหลาง จำนวน 24 ไร่ 69 ตารางวา เจ้าอาวาสจึงจัดสรรที่ดินเป็นบล็อกให้ประชาชนเช่า ส่วนใหญ่อพยพมาจากต่างจังหวัด ชุมชนไม่เป็นระเบียบ เป็นชุมชนแออัด มี 250 หลังคาเรือน 500 ครอบครัว ประชากร 2,200 คน

11. ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ตั้งอยู่ที่ซอยรามคำแหง 39 ถนนรามคำแหง แขวงวังทองหลาง เป็นชุมชนกึ่งแออัด ปลุกสร้างบ้านเรือน โดยเช่าที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ อยู่กันมานานเกิน 30 ปี ประชาชนอยู่กันหนาแน่น บางส่วนเช่าที่ เช่าบ้าน และบางส่วนบุกรุก สาธารณูปโภคพร้อม บางส่วนต่อไฟและน้ำจากบ้านอื่น มี 170 หลังคาเรือน 300 ครอบครัว ประชากร 770 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

12. ชุมชนลาดพร้าว 91 ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 91 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง มีพื้นที่ 30 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ปลุกบ้านในที่ดินของตนเอง ทางเดินเท้าเป็นสะพานไม้ สาธารณูปโภคพร้อม

มี 80 ครอบครัว 67 หลังคาเรือน ประชากร 450 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และค้าขาย

13. ชุมชน 101 บึงทองหลาง ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง ที่ดินเป็นของวัดบึงทองหลาง ให้เช่าที่ทำนา แต่การทำนาไม่ได้ผล เนื่องจากศัตรูพืชรบกวน จึงได้จัดสรรให้ผู้ยากไร้เลือกจับจองเป็นที่อยู่อาศัย แปลงละ 50 ตารางวา ๗ ละ 1 บาทต่อเดือน หรือปีละ 600 บาท และค่าภาษีที่ดิน 100 บาท มี 106 หลังคาเรือน 210 ครอบครัว ประชากร 798 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและนับถือศาสนาพุทธ

14. ชุมชนลำสาลี ตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเทพกรีฑา แขวงหัวหมาก มีพื้นที่ 400 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ปลูกบ้านในที่ของตนเองและอาศัยอยู่ดั้งเดิม รองลงมาเช่าบ้าน และเช่าที่ดินปลูกบ้าน ที่ดินเกือบทั้งหมดเป็นที่ดินเอกชน และเป็นที่ดินของมัสยิดประมาณ 3 ไร่ มี 507 หลังคาเรือน 915 ครอบครัว ประชากร 3,665 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

15. ชุมชนวังโสม ตั้งอยู่ที่ถนนสุขาภิบาล 3 (หลังหมู่บ้านสวนสน) แขวงหัวหมาก เดิมเป็นที่อยู่อาศัยของตระกูลบุญมาเลิศ คือคุณย่าโสมได้มอบที่ดินให้มัสยิด มีพื้นที่ 60 ไร่ เพื่ออนุเคราะห์แก่มุสลิมที่มีรายได้น้อย จึงได้มีการขยายครอบครัวออกไปเรื่อย ๆ สภาพเป็นบ้านไม้ มีประชาชนอพยพจากจังหวัดใกล้เคียงมาเช่าอยู่บ้าง สาธารณูปโภคพร้อม มีมัสยิด โรงเรียนสอนศาสนา และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 55 หลังคาเรือน 86 ครอบครัว ประชากร 400 - 500 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง นับถือศาสนาอิสลาม

16. ชุมชนเขารูขี้เหล็ก ตั้งอยู่ที่ถนนรามคำแหง (ใกล้สนามกอล์ฟหัวหมาก) แขวงหัวหมาก มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ เป็นชุมชนที่มีอายุประมาณ 10 กว่าปี ประชากรเดิมโยกย้ายได้ที่มาจากมักกะสัน สภาพบ้านเรือนแออัดทรุดโทรม ทางเดินเป็นสะพานไม้ซึ่งเก่าผุพัง พื้นที่ส่วนกลางได้ถูกเวนคืนให้แก่การทางพิเศษเพื่อสร้างสะพาน

ชุมชนร่วมกันสร้าง

ประวัติความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. 2523 ชาวคณะสมาคมร่วมกันสร้าง เป็นสมาคมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักวิชาการและบุคคลที่สนใจการแก้ปัญหาของผู้มีรายได้น้อย กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สมาคมผู้นำเพื่อประโยชน์แห่งประเทศไทย ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีความมุ่งมั่นเพื่อจัดสร้างชุมชนของผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทในรูปแบบร่วมกันสร้าง ส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ ในลักษณะการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนของตนเอง บริหารและปรับปรุงชุมชนของตนเองให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต การดำเนินโครงการร่วมกันสร้างซึ่งเป็นโครงการจัดสร้างที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย โดยเน้นให้ประชาชนที่ร่วมโครงการได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Mutual Aid self help) เพื่อให้ได้ที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐานราคาถูกและเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สมาคมร่วมกันสร้างเป็นเพียงผู้ดำเนินการให้การสนับสนุน และจัดการในส่วนที่ผู้อยู่อาศัยไม่สามารถดำเนินการได้เอง เช่น การจัดหาที่ดิน การวางแผนโครงการ การออกแบบบ้าน การคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาอยู่อาศัย การก่อสร้าง การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน และการหาแหล่งเงินทุน โดยไม่หวังผลกำไร ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีรายได้ไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท มีสมาชิกอยู่ในครอบครัวระหว่าง 4-6 คน หัวหน้าครอบครัวสามารถร่วมก่อสร้างบ้านได้ไม่น้อยกว่า 1,500 ชั่วโมง และไม่เคยมีบ้านเป็นของตนเองมาก่อน การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในขั้นต้น ทางโครงการจะให้การศึกษาและอบรมสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและเหตุผลของโครงการ ปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย เยี่ยมชมบ้านตัวอย่างซึ่งเป็นแบบ 2 ชั้น หลักของความประหยัด ระบบสหกรณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานของการบริหารงานชุมชนต่อไป การจัดการด้านวัสดุก่อสร้าง เทคนิคการก่อสร้าง ราคาบ้านและที่ดินแต่ละหลังราคาประมาณ 80,000 บาท ซึ่งจะต้องจ่ายเงินชำระล่วงหน้า เป็นเงิน 13,000 บาท แต่สมาชิกแต่ละครอบครัว ได้เงินจากค่าแรงงานแล้วจำนวน 9,000 บาท ดังนั้นจึงเหลือค่าตัวบ้านเพียง 4,000 บาท ส่วนที่เหลือนั้น ชาวบ้านแต่ละหลังจะทำการกู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ แหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุนจัดทำโครงการร่วมกันสร้าง ขอยลดพั่ว 101 มาจากหลายแห่ง เช่น องค์การขนมปังโลก (Bread for the World) จากประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันให้ กู้เงิน 4.5 ล้านบาท รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินการก่อสร้าง

สร้างสาธารณูปโภค เป็นจำนวนเงิน 2.5 ล้านบาท เงินจำนวนนี้ได้กลายเป็นเงินทุนหมุนเวียน เช่น สร้างถนน เชื้อเพลิง ระบบระบายน้ำเสีย ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ เมื่อบ้านสร้างเสร็จก็จับสลาก เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเป็นกรรมสิทธิ์ ซึ่งในระหว่างการก่อสร้าง ชาวบ้านยังไม่มีโอกาสรู้ว่าตนจะได้บ้านหลังไหน สาเหตุที่ทางสมาคมร่วมกันสร้างใช้รูปร่วมกันสร้างในการพัฒนาชุมชนนั้น เพื่อเป็นโครงการตัวอย่างแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้สนใจในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยราคาถูกแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยให้ผู้มีรายได้น้อย ได้มีส่วนร่วมในโครงการ จึงได้ชื่อของชุมชนนี้ว่า “ชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง” หรือ “ชุมชนร่วมกันสร้าง”

สำนักงานเขตบางกะปิ ได้จัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2533 โดยมีนายสุริยะ เพ็ชรมะลิ เป็นประธานกรรมการชุมชน ซึ่งได้หมดวาระมีการเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2536 โดยมีนายสุริยะ เพ็ชรมะลิเป็นประธานกรรมการชุมชนอีกวาระ และกรรมการชุดปัจจุบันมีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2538 โดยมีนายมะหะหมัดราห์วินาปาเลน เป็นประธานกรรมการชุมชน มีกรรมการชุมชนทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการชุมชน รองประธานกรรมการชุมชน 2 ท่าน เลขานุการ, เหรัญญิก นายทะเบียน ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายรับเรื่องร้องทุกข์ ฝ่ายกลุ่มแม่บ้าน ฝ่ายวัสดุ ฝ่ายสวัสดิการ (ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ 2539)

ที่ตั้งและอาณาเขตของชุมชนร่วมกันสร้าง

ชุมชนร่วมกันสร้าง ตั้งอยู่ที่หมู่ 10 ซอยลาดพร้าว 101 ถนนลาดพร้าว อยู่ห่างจากถนนลาดพร้าวประมาณ 1,500 เมตร มีรถสองแถวและรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างวิ่งบริการเข้าออกตลอดเวลา มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	โรงงานเคมี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	คลองแยกจากคลองจั่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	โรงงานผลิตชนไก่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ถนนซอยลาดพร้าว 101

ข้อมูลด้านประชากร

ชุมชนร่วมกันสร้าง มี 187 หลังคาเรือน และอาคารพาณิชย์อีกซึ่งอยู่ติดกับถนนลาดพร้าว 101 อีก 15 หลังคาเรือน รวม 202 หลังคาเรือน 259 ครัวเรือน จำนวนประชากร 875 คน เป็นชาย 424 คน และหญิง 451 คน

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนโครงการร่วมกันสร้างจำแนกตามเพศ

อายุ	ชาย		หญิง		รวมชาย - หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แรกเกิด - 15 ปี	82	9.37	78	8.91	160	18.28
16 - 30 ปี	88	10.06	110	12.57	198	22.63
31 - 45 ปี	136	15.54	123	14.06	259	29.6
46 - 60 ปี	68	7.77	66	7.55	134	15.31
60 ปีขึ้นไป	26	2.97	51	5.83	77	8.80
ไม่ระบุ	24	2.83	23	2.63	47	5.46
รวม	424	48.45	451	51.55	875	100

แหล่งข้อมูล : ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ พ.ศ. 2534

จากโครงสร้างด้านประชากรตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้างจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 424 คน เป็นหญิงจำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 และ 51.55 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า เด็กแรกเกิด - 15 ปี เป็นชายจำนวน 82 คน เป็นหญิงจำนวน 78 คน รวม 160 คน คิดเป็นร้อยละ 9.37, 8.91 และ 18.28 ตามลำดับ อายุ 16-30 ปี เป็นชายจำนวน 88 คน เป็นหญิงจำนวน 110 คน รวม 198 คน คิดเป็นร้อยละ 10.06, 12.57 และ 22.63 ตามลำดับ อายุ 31-45 ปี เป็นชายจำนวน 136 คน เป็นหญิงจำนวน 123 คน รวม 259 คน คิดเป็นร้อยละ 15.54, 14.06 และ 29.6 ตามลำดับ อายุ 46.60 ปี เป็นชายจำนวน 68 คน เป็นหญิงจำนวน 66 คน รวม 134 คน คิดเป็นร้อยละ 7.77 , 7.55 และ 15.31 ตามลำดับ อายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นชายจำนวน 26 คน เป็นหญิงจำนวน 51 คน รวม 77 คน คิดเป็นร้อยละ 2.97 , 5.83 และ 8.80 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่ระบุเป็นชายจำนวน 24 คน เป็นหญิงจำนวน 23 คน รวม 47 คน คิดเป็นร้อยละ 2.83, 2.63 และ 5.46 ตามลำดับ

การศึกษาของประชากร

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้เรียนหนังสือ	37	4.23
จบระดับประถมศึกษา	465	53.14
จบระดับมัธยมศึกษา	149	17.03
จบระดับอาชีวศึกษา	62	7.09
จบระดับปริญญาตรี	38	4.34
จบระดับสูงกว่าปริญญาตรี	4	0.46
ไม่ระบุ	120	13.71
รวม	875	100

แหล่งข้อมูล : ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ พ.ศ. 2534

จากตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้าง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวน 37 คน จบระดับประถมศึกษา มีจำนวน 465 คน จบระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีจำนวน 149 คน จบระดับอาชีวศึกษามีจำนวน 62 คน จบระดับปริญญาตรี มีจำนวน 38 คน จบระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 4 คน และไม่ระบุมีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23, 53.14, 17.03, 7.09, 4.34, 0.46 และ 13.71 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าประชากรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา

สภาพการนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนร่วมกันสร้าง นับถือศาสนาพุทธจำนวน 831 คน คิดเป็นร้อยละ 94.97 ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์และอิสลาม

อาชีพของประชากร

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้าง จำแนกตามประเภทอาชีพ

ประเภท	จำนวน (คน)	จำนวน (ร้อยละ)
รับจ้าง	303	34.63
แม่บ้าน	93	10.63
ค้าขาย	65	7.43
รับราชการ	36	4.11
รัฐวิสาหกิจ	15	1.71
ยังไม่ประกอบอาชีพ	295	33.71
อื่น ๆ	55	6.29
ไม่ระบุ	13	1.49
รวม	875	100

แหล่งข้อมูล : ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ พ.ศ. 2534

จากตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรชุมชนร่วมกันสร้างจำนวนตามประเภทอาชีพ พบว่าประชากรในชุมชนร่วมกันสร้างประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดเป็นจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 34.63 ซึ่งในจำนวนอาชีพรับจ้างนี้ประกอบด้วย ลูกจ้างของบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ พนักงานขายของในห้างสรรพสินค้า พนักงานทำความสะอาด คนขับรถแท็กซี่ ก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไปเล็ก ๆ น้อย ๆ รองลงมาคือประชากรที่ยังไม่ประกอบอาชีพเป็นจำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 ประกอบด้วยประชากรที่อยู่ในวัยเรียน และวัยที่ยังไม่ถึงเกณฑ์เข้าเรียน อาชีพแม่บ้านเป็นจำนวน 93 คน อาชีพค้าขายเป็นจำนวน 65 คน อื่น ๆ หมายถึงประชากรที่มีอาชีพเป็นช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ทำโคมดอกไม้แห้ง กู้ห้องอาหาร นักสืบ นักร้อง เป็นจำนวน 55 คน รับราชการเป็นจำนวน 36 คน รัฐวิสาหกิจเป็นจำนวน 15 คน และที่ไม่ระบุจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.63, 7.43, 6.29, 4.11, 1.71 และ 1.49 ตามลำดับ

การพัฒนาชุมชนร่วมกันสร้าง

1) ด้านความสะอาด

1.1) สำนักงานเขตบางกะปิได้จัดรถบริการเก็บขยะชนิดคอนเทนเนอร์ยกใส่รถเก็บขยะที่ศูนย์กลางของชุมชน ตามความประสงค์ของชุมชนที่ต้องการจะให้สะดวกในการจัดเก็บขยะให้เป็นที่เป็นทาง ในกรณีที่ขยะมีของมีคม แหลม เช่น เศษแก้ว เศษขวด ไม้เสียบไม้กรอก ลูกชิ้น ปลาหมึก เป็นต้น ให้ระมัดระวังในการทิ้งเป็นพิเศษ เพราะหากทิ้งเคลื่อนกลาดอาจเป็นอันตรายต่อผู้สัญจรไปมาหรือเด็ก ๆ ที่วิ่งเล่นในชุมชนได้

1.2) ให้ทุกคนรอบครัว ร้านค้า รักษาความสะอาดในบริเวณที่อยู่อาศัยของตนและบริเวณถนนภายในชุมชน การตากผ้าไม่สมควรตากในที่สาธารณะ

1.3) ไม่วางสิ่งของ จอดรถ หรือปลูกสร้างสิ่งอื่นใดในเขตของถนนสาธารณะ เพราะเป็นการกีดขวาง ทำให้การสัญจรไปมาในชุมชนไม่สะดวก โดยประชุมเจ้าของรถหรือเกี่ยวกับการจราจร และที่จอดรถภายในชุมชน โดยกำหนดเป็นข้อตกลงกติกา การเดินรถและการจอดรถให้เจ้าของรถถือปฏิบัติ

2) ด้านการพนันและยาเสพติด

2.1 ห้ามเล่นการพนันและยาเสพติดในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชน หรือมาจากต่างชุมชน

2.2 ให้ทุกคนช่วยกันสอดส่องดูแลผู้ที่เข้ามาในชุมชน เล่นการพนันหรือเสพยา หากคณะกรรมการ หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง

2.3 จัดทำแผนผังที่มีวัดคุม

2.4 แต่งตั้งตัวแทนประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการจัดการแก้ไข

3) ด้านอื่น ๆ

3.1 จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของชุมชน เช่น การจัดงานในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันสงกรานต์ วันพ่อ วันแม่ วันทำบุญของชุมชนในวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

3.2 ได้มีการจัดสร้างศาลาประชาคม เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม การประชุม และอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม

3.3 ได้มีการจัดตั้งลานกีฬาสำหรับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนและชาวชุมชนได้มีทางออกกำลังกายและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทางกายภาพ

3.4 จัดอบรมเยาวชนให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยอันดี และช่วยกันพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า

3.5 หากมีการเจ็บป่วยขึ้นในครอบครัว โดยเฉพาะในยามวิกาลและไม่สามารถหาพาหนะพาผู้ป่วยไปหาหมอหรือโรงพยาบาลได้ ให้ติดต่อกับคณะกรรมการชุมชนที่อยู่ใกล้ เพื่อการจัดหาพาหนะไปส่งผู้เจ็บป่วยต่อไป

3.6 ช่วยเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นมายังกรรมการชุมชน เพื่อให้ชุมชนของเรามีการพัฒนาในการที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

3.7 กิจกรรมประชาสัมพันธ์ มีการกระจายข่าวสารต่าง ๆ ให้สมาชิกได้ทราบเรื่องราวและกิจกรรมที่จะทำร่วมกันในชุมชน

3.8 จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา เข้าพรรษา, ออกพรรษา ประเพณีวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันเด็ก เป็นต้น

ในปัจจุบันชุมชน ได้มีโครงการด้านพัฒนาชุมชน ดังนี้ คือ โครงการชุมชนสะอาด โครงการเสี่ยงตามสาย โครงการป้องกันอัคคีภัย โครงการสำรวจและจัดระบบข้อมูลชุมชน โครงการช่วยเหลือเด็กที่ครบเกณฑ์การศึกษาที่ยังขาดหลักฐานต่าง ๆ ให้ได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียน โครงการป้องกันและเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติด และโครงการเสริมทักษะและพัฒนาความรู้กรรมการชุมชน

คณะกรรมการชุมชน

กรุงเทพมหานคร ได้ออกระเบียบในการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

1. กรรมการชุมชนเป็นสมาชิกของชุมชน

2. ในชุมชนหนึ่งให้มีคณะกรรมการชุมชนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง จำนวนอย่างน้อยชุมชนละ 7 คน ถ้าชุมชนใดมีจำนวนราษฎรเกิน 140 ครอบครัว ให้มีการเลือก กรรมการชุมชนนั้นเพิ่มขึ้นอีก 1

คน ต่อจำนวนราษฎรทุก 20 ครอบครัว เศษของ 20 ถ้าเกิน 10 ให้นับเป็น 20 แต่ทั้งนี้เมื่อรวมกรรมการชุมชนทั้งหมดแล้วจะต้องไม่เกินจำนวน 25 คน

3. คณะกรรมการชุมชนประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ประธานคณะกรรมการ รองประธานคณะกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก นายทะเบียน ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งอื่นใดตามที่คณะกรรมการชุมชนเห็นสมควรแต่งตั้ง

4. ผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการชุมชน จะต้องมีความสมบูรณ์ดังต่อไปนี้ คือ มีสัญชาติไทย อายุ 20 ปีบริบูรณ์นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนติดต่อกันถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 180 วัน มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ประพฤติตนเป็นภัยต่อสังคม

5. บุคคลต่อไปนี้มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ ดิฉญาเสพติด วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หนูนวกเป็นใบ้ ไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ ภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ผู้ที่ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำคุก เป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาเขต คณะผู้บริหารท้องถิ่น และข้าราชการการเมือง

6. ให้ผู้อำนวยการเขตแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้งอย่างน้อย 7 คน

7. ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการชุมชนต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเอง พร้อมหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน และรูปถ่ายหน้าตรง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด การกำหนดรับสมัคร วันเลือกตั้ง สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง และสถานที่เลือกตั้งให้ทำเป็นประกาศของผู้อำนวยการเขต

8. ในชุมชนใด ถ้ามีผู้สมัครไม่เกินจำนวนกรรมการชุมชนที่กำหนดไว้ ให้ถือว่า ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งโดยไม่มีการเลือกตั้ง

9. ให้ผู้อำนวยการเขตจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้มีอำนาจในการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ โดยติดประกาศในชุมชนให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งอย่างน้อย 7 วัน ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มีชื่อ ให้แจ้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 3 วัน

10. เมื่อกรรมการชุมชนว่างลง ให้ผู้อำนวยการเขตจัดให้มีการเลือกตั้งในกำหนดเวลา 45 วัน นับแต่วันที่กรรมการชุมชนพ้นตำแหน่ง เว้นแต่วาระของกรรมการชุมชนจะเหลือไม่ถึง 180 วัน

คณะกรรมการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร มี 8 ประการ คือ

1. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. ประสานงานและดำเนินงานร่วมกับหน่วยราชการ องค์การ และหน่วยงานเอกชน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน
3. พัฒนาชุมชนทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. เสริมสร้างความสามัคคีและการมีวินัยของผู้อยู่อาศัยในชุมชน
5. ส่งเสริมวัฒนธรรม ศิลธรรมและประเพณีที่ดีงาม
6. ดูแลรักษาทรัพย์สินของชุมชนและสาธารณสมบัติ
7. เผยแพร่ผลงาน ติดตาม และรายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานและ องค์การต่าง ๆ ที่เข้าไปปฏิบัติงานในชุมชนต่อผู้อำนวยการเขต
8. แต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเป็นที่ปรึกษา หรือคณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร

ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กำหนดแผนการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้ คือ กรุงเทพมหานครได้จัดการศึกษานอกระบบ เป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ โดยได้ดำเนินงานด้านการศึกษาวิชาชีพในลักษณะการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง จำเป็นที่กรุงเทพมหานครจะต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว รวมทั้งขยายระบบเครือข่ายของการเรียนรู้ในสังคมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. 2539 : 97)

วัตถุประสงค์ของการจัดบริการการศึกษานอกระบบ ได้แก่

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้เป็นเครือข่ายของ การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อผู้เรียนและประชาชนมีโอกาสแสวงหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสาร และข้อมูลที่ต้องการอย่างกว้างขวาง
2. เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม และอุตสาหกรรมโดยรวม
3. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดการศึกษานอกระบบให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นโยบายในการศึกษานอกระบบ มีดังนี้

1. จัดการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และตอบสนอง การพัฒนากำลังคนด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการให้ความรู้ และทักษะ วิชาชีพ เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานขั้นต่ำ ให้ยกระดับทักษะฝีมือสามารถเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมที่ทันสมัยได้
2. สร้างระบบเครือข่ายการเรียนรู้ด้านอาชีพ โดยการส่งเสริมและระดมสรรพกำลังจากชุมชน ภาคเอกชนและสถานประกอบการ ให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการอบรมวิชาชีพและการพัฒนา ฝีมือแรงงาน ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน
3. มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิชาชีพ พัฒนาศักยภาพของบุคคลากร และ พัฒนาลัก สูตรให้มีความยืดหยุ่น เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับตลาดแรงงาน

แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานมีดังนี้

1. จัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งใน ด้านการทำงาน การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตที่ดีต่อตนเองและสังคม ให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้ และปรับตัวได้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดย การจัดตั้งศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีรูปแบบที่ยืดหยุ่นหลากหลายตามสภาพความแตกต่างของ ผู้เรียน

2. จัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครภาคปกติ และ ภาคค่ำ ให้เพียงพอต่อการบริการประชาชน โดยส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร การเพิ่มและขยายวิชาช่างให้รองรับการขยายโอกาสทางการศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น

3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และตอบสนองการพัฒนากำลังคนด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การปรับปรุงหลักสูตร การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศและเผยแพร่ การพัฒนาสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์การเรียน การร่วมมือกับสถานประกอบการให้มีส่วนร่วมในการศึกษาความรู้และทักษะวิชาชีพแก่นักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

4. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการจัดการศึกษานอกระบบอย่างครบวงจร โดยการระดมสรรพกำลังจากชุมชน ภาคเอกชน และสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการอบรมวิชาชีพ และการพัฒนาฝีมือแรงงาน

5. ปรับโครงสร้างองค์กรการศึกษาอาชีพ ให้เหมาะสมกับภารกิจและหน้าที่ จัดตั้งศูนย์วิชาการพัฒนาอาชีพ สร้างระบบเครือข่ายการเรียนรู้ จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เพื่อขยายบริการให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้

อิวาน อิลลิช (Ivan Illich, 1971 อ้างจาก ปฐม นิคมานนท์, 2528:89) ในหนังสือของ Ivan Illich ชื่อ "Deschooling Society" หรือ "สังคมที่ไม่มีโรงเรียน" อิลลิชได้เรียกร้องให้เลิกระบบโรงเรียน เสนอแนวคิดให้จัดในลักษณะ "ศูนย์การเรียนรู้" (Learning Centre) สำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย ใครอยากจะมาเรียนเรื่องอะไร หรือมาเรียนตอนไหนก็ได้ โดยจัดสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไว้ให้ ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยให้มากขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ข่ายการเรียนรู้ตามทัศนะของอิลลิชประกอบด้วย

- การแลกเปลี่ยนทักษะและความรู้ซึ่งกันและกัน

- การรวมกลุ่มผู้ที่สนใจจะเรียนสิ่งที่เหมือน ๆ กัน
- แสวงหาความรู้จากวัสดุ หรือบุคลากรที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ

เรามองการศึกษาว่าเป็นกิจกรรมธรรมดาอย่างหนึ่งของสังคม เป็นสัมพันธภาพของบุคคลในสังคมว่าจะเป็นกิจกรรมที่จะต้องดึงเอาทรัพยากรในสังคมมาใช้ฝ่ายเดียว หลายคนเห็นด้วยกับทัศนะของอิลลิช และเห็นว่าแนวคิดนี้เป็นเสมือนแสงสว่างอันแรกที่อยู่อีก ปลายหนึ่งของถ้ำ

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 2 - 3) ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์รวมการจัดกิจกรรม การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึงและครอบคลุม ทุกพื้นที่ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อก่อให้เกิด สังคมการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน
2. เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
3. เพื่อกระจายอำนาจการบริหารการจัดการ และมีส่วนร่วมในการจัดบริการการศึกษา เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ เป็นประชาธิปไตยให้กับ ประชาชน

ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นจะเป็นประโยชน์ และมีความสำคัญต่อชุมชน ประชาชน ดังนี้

1. เป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา และเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม

2. เป็นการกระจายแหล่งบริการทางการศึกษา แหล่งข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชนได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่
3. เป็นการกระจายการบริหารการศึกษาให้เกิดความคล่องตัว และมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการ และการจัดกิจกรรมทางการศึกษา
4. เป็นแหล่งบริการชุมชน และเป็นจุดนำร่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. เป็นแหล่งปลูกฝัง สร้างเสริมประชาธิปไตยในวิถีชีวิต
6. เป็นศูนย์รวมของการยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชน
7. เป็นศูนย์กลางการประสานงาน เพื่อระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าและสนองตอบต่อนโยบายของรัฐ

แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

วิสัยทัศน์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือการมุ่งให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและแสวงหาได้โดยง่ายสำหรับคนทั่วไป ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยทุกครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถาบันศาสนา สถานประกอบการเอกชน องค์กรภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ ทำหน้าที่จัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับวิถีชีวิตและทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนขึ้นเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนามนุษย์โดยการจัดโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนทุกคนในชุมชน กิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้จะต้องอาศัยชุมชนเป็นหลักและยึดหลักการของประชาธิปไตย เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้สามารถอาศัยเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งเครือข่ายดังกล่าว ได้แก่ บุคคลขององค์กรและ

หน่วยงานต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการท้องถิ่นสถานประกอบการ โรงเรียน องค์การของรัฐ หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชน ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือชุมชนให้รู้จักพึ่งพาตนเองได้ และก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้ที่แท้จริงภายใต้บริบทแห่งระบบสังคมประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าใช้ที่อ่านหนังสือทุกวัน หนังสือพิมพ์มาถึงจะเริ่มอ่านทันที และเวลาที่เข้าใช้ไม่แน่นอน หนังสือพิมพ์ที่ชาวบ้านอ่านมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ชาวที่สนใจมากที่สุด คือ ชาวทั่ว ๆ ไป จะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าทำกิจกรรมอื่น และมีความคิดเห็นว่าการได้อ่านหนังสือพิมพ์หลายฉบับทำให้มีความรู้และมีเหตุผลดีขึ้นมาก ชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือ มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่าง

เก็บ ศรีสง่า (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในเขตพื้นที่ยากจน อำเภอโกรกพระ จังหวัด นครสวรรค์ พบว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชน ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อย ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่า ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาสูง ส่วนปัจจัยทางด้านเพศและความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

นรินทร์ บุญวงศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอสว่าง

จังหวัดพิจิตร พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันกับประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

วิจิต ธรรมชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดนราธิวาส พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีลักษณะการใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านความสนใจในการไปใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ลักษณะการไปใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และการนำความรู้ที่ได้รับจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพการทำงาน สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสนใจในการไปใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอายุสถาน ปัญหาที่เกี่ยวกับการไปใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์จำนวนน้อย การส่งหนังสือพิมพ์ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ อาคารสถานที่ชำรุดใช้การไม่ได้ โต๊ะเก้าอี้ และตู้เก็บหนังสือ มีจำนวนไม่เพียงพอ

สันทนา บุญสุข (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการวิเคราะห์ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านดีเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 5 พบว่า ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีอายุการก่อตั้งนานกว่า 40 ปี ทุกแห่งเป็นหมู่บ้านโครงการพัฒนาพิเศษ อาชีพหลักของหมู่บ้านคือการทำนา ที่อ่านทั้ง 5 แห่งตั้งอยู่ในที่เหมาะสมสะดวกต่อการไปใช้บริการของประชาชน มีที่นั่งอ่านอยู่ระหว่าง 20-50 ที่นั่ง ที่วางหนังสือพิมพ์วางได้ตั้งแต่ 7 ฉบับขึ้นไป ไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะช่วยกัน ผู้ดูแลประจำได้แก่ พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการที่อ่านที่อยู่ใกล้เคียง รับหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับ หนังสือเล่ม และวารสารส่วนใหญ่ได้รับการบริจาคในโครงการบริจาคหนังสือสู่ชนบท และเป็นหนังสือค่อนข้างเก่าประชาชนมาใช้บริการเฉลี่ย 25 คนต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและประชาชนทั่วไป ประชาชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ซ่อมแซมปรับปรุงและดูแลที่อ่าน แต่ไม่มีส่วนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในที่อ่าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าที่อ่านมีความจำเป็นต่อประชาชนและควรพัฒนาที่อ่านให้ดียิ่งขึ้นจนกลายเป็นห้องสมุดประชาชนประจำหมู่บ้านต่อไป

พงศ์พันธ์ สุนทรชัย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระบบข่าวสารข้อมูลในชนบทเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านกับหอกระจายข่าว พบว่า ที่อ่านหนังสือส่วนใหญ่ 11 แห่ง ตั้งอยู่กลาง

หมู่บ้าน ที่เหลือ 7 แห่งอยู่ในวัด ในโรงเรียนและริมทาง นอกหมู่บ้านมี 12 แห่งตั้งเป็นเอกเทศ 13 แห่ง สร้างโดยการร่วมมือสมทบทุนประชาชนในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว 4 แห่ง ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านและที่เหลือตั้งอยู่ในวัด 1 แห่ง ในโรงเรียน 1 แห่ง เรื่องที่สนใจอ่านจากหนังสือพิมพ์ ได้แก่ข่าวทั่วไป ข่าวบันเทิง ข่าวการเกษตรและข่าวกีฬา เรื่องที่สนใจฟังจากวิทยุ คือ รายการเพลง นวนิยาย ข่าวทั่ว ๆ ไป และข่าว 6 โมงเช้า รายการโทรทัศน์ที่สนใจดูคือ รายการภาพยนตร์ ละคร เพลง ข่าวประจำวัน และรายการกีฬา เพศชายสนใจมากในเรื่องการประกอบอาชีพแปลก ๆ ใหม่ ๆ คำแนะนำในการประกอบอาชีพการเกษตร กฎหมายสำหรับชาวบ้าน เรื่องราวแปลก ๆ และชีวิตพิศดาร ความเคลื่อนไหวทางการเมือง นิทาน และบทละคร ส่วนเพศหญิง สนใจเรื่องข่าว ราคาสินค้าทั่วไปเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร การกิน ข่าวบันเทิง และคำแนะนำข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 30 ปี สนใจมากในเรื่องความรู้และวิชาการทั่ว ๆ ไป เรื่องราวแปลก ๆ และชีวิตพิศดาร ข่าวการประดิษฐ์ คิดค้นทางวิทยาศาสตร์ คำแนะนำในการประกอบอาชีพการเกษตร และกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นว่าควรพยายามให้เอกชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและสนับสนุนที่อ่านหนังสือ ให้มากขึ้น และให้หน่วยงานราชการสนับสนุนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยเหลือดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการ

จตุญ พิมพิศิริ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หมู่บ้านที่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จมีวิธีการจัดส่งหนังสือที่ระบุบุคคลผู้ทำหน้าที่รับส่งหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะเจาะจง และพบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ ผู้ทำหน้าที่ส่งหนังสือพิมพ์ เอาใจใส่และรับผิดชอบต่อหน้าที่สูง คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชน และตัวแทนจำหน่ายในระดับอำเภอให้ความสำคัญ และเอาใจใส่ต่อการควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์

อาภรณ์ มณีโชติ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการของศูนย์เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของเยาวชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการของศูนย์เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ด้านบุคลากร ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์ มีความคิดเห็นในด้านบุคลากร และด้านกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่ง

อำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและข้อเสนอแนะ เยาวชนมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่และจำนวนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ควรให้ซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด สถานที่ของศูนย์คับแคบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้บริหารและนักวิชาการ เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับประชาชนโดยเลือกชุมชนโครงการร่วมกันสร้างมาเป็นโครงการนำร่อง เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นศูนย์ต้นแบบสำหรับขยายผลไปที่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ความคิดเห็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดไว้ 30 คน ซึ่งน่าจะเป็นจำนวนที่มากพอ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้สนับสนุนจากภายนอกชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 7 (ส.ส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (ส.ข.) ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และนักวิชาการ จำนวน 5 คน

2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางกะปิ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชน และครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน

3. ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ประธานชุมชน คณะกรรมการบริหารชุมชน จำนวน 10 คน

4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง จำนวน 10 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเจาะจง โดยเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและสามารถให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

โดยอาศัยดุลยพินิจและประสบการณ์ในการทำงานชุมชนในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน สำนักงานเขต
บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบ สัมภาษณ์
ชนิดมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน
โครงการร่วมกันสร้าง มี 10 ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้
8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ
9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือของสำนักงานเขต
10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

คำถามแต่ละข้อเป็นคำถามปลายเปิด ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นโดยเสรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยไปติดต่อทาบถามเป็นการภายในเพื่อผู้ที่
สัมภาษณ์กำหนดนัดหมาย เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ แล้วไปสัมภาษณ์ตามกำหนดนัด

หมายโดยการถามที่ละประเด็นคำถาม ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างเสรี ใช้วิธีบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์โดยเฉลี่ยคนละ 30 นาที แล้วนำมาถอดเป็นข้อความลงในกระดาษ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเดียวกัน ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ แล้วนำประเด็นคำถามสรุปถึงแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามความคิด

- เห็นเหล่านั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการนำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะของข้อความบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้ที่ต้องการสัมภาษณ์ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้สนับสนุนจากภายนอกชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 7 (สส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (สข.) ผู้บริหารกรุงเทพมหานครและนักวิชาการ จำนวน 5 คน

2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางกะปิ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชน และครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน

3. ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ จำนวน 10 คน

4. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 10 คน

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่สอบถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ มีเพียง 2 ประการ คือ เพศ และอาชีพ ซึ่งแสดงในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และอาชีพ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน/คน	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	30	100.00
1. เพศ		
1) เพศชาย	14	46.67
2) เพศหญิง	16	53.33
2. อาชีพ		
1) ค้าขาย	10	33.33
2) รับราชการ	7	23.34
3) แม่บ้าน	4	13.33
4) นักการเมือง (สส., สก., สข.)	3	10.00
5) นักศึกษา	2	6.67

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน/คน	ร้อยละ
6) รับจ้าง	2	6.67
7) ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร	1	3.33
8) นักวิชาการ	1	3.33

จากตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 14 คน หญิง 16 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และ 53.33 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอาชีพ จำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพค้าขายมี 10 คน รองลงมาได้แก่ รับราชการ 7 คน เป็นแม่บ้าน 4 คน เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (สข.) อย่างละ 1 คน รวม 3 คน เป็นนักศึกษา 2 คน อาชีพรับจ้าง 2 คน กับผู้บริหารกรุงเทพมหานครในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน และนักวิชาการ คือ ที่ปรึกษากรุงเทพมหานคร 1 คน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ ที่จะสร้างขึ้นในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 2 ประเด็น ดังในรายละเอียดตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1) ศาลาประชาคม	29	96.67
2) บริเวณตลาดของชุมชน	1	3.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 5 เนื่องจากในชุมชนร่วมกันสร้างมีศาลาประชาคมซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนถึง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 ได้เสนอให้ใช้ศาลาประชาคม และมีเพียง 1 คนเท่านั้น ที่เสนอให้ใช้บริเวณตลาดของชุมชน

สำหรับผู้เสนอให้ใช้ศาลาประชาคม ได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับความเหมาะสม ดังนี้

1. ศาลาประชาคม “มีรั้วรอบขอบชิด ปลอดภัยในการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และมีหลังคา กันแดด กันฝน ได้ดีอยู่แล้ว”
2. มีความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุรถยนต์ เพราะอยู่ห่างไกลจากถนนใหญ่ ผู้ปกครองสามารถใช้บริการได้อย่างมีสมาธิ ไม่ต้องคอยห่วงเด็กเล็ก
3. ศาลาประชาคม “อยู่ใจกลางชุมชน ชาวชุมชนร่วมกันสร้างรั้วทั้งหมดทุกคน และสะดวกต่อการเดินทางไม่ต้องไปไกล”
4. “มีสถานที่อยู่แล้ว ขณะนี้ทำเป็นห้องสมุดชั่วคราว ยังมีหนังสือไม่มากและเด็กชอบเข้าไปวิ่งเล่น ก็น่าจะใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้ก่อสร้างไปแล้ว ห้องเก็บของและห้องน้ำก็มี ซึ่งสะดวกที่สุด”
5. เป็นที่ส่วนรวมของชุมชน นาน ๆ จะมีกิจกรรมสักครั้ง ถ้าหากจัดตั้งได้ ถือว่ามีประโยชน์ เพราะได้ใช้สม่ำเสมอ
6. “ถ้าหากไปสร้างที่ใหม่ก็จะเสียงบประมาณ เสียเวลาไปเปล่า ๆ”
7. เป็นสถานที่รวมกลุ่มของชาวชุมชน และเป็นที่ประชุมกรรมการชุมชนและชาวชุมชน
8. “ศาลาประชาคมดีแล้ว เหมาะสมที่สุด”

ในส่วนของผู้ที่เสนอให้ใช้บริเวณตลาดเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ ได้ให้เหตุผลดังนี้ “เพราะตลาดอยู่ตรงปากทางเข้าออกของชุมชน ชาวบ้านไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนหรือคนนอกชุมชนก็มองเห็นได้ชัด และอยู่ใกล้ถนนเวลาชาวบ้านลงจากรถ 2 แถวก็เห็นได้ว่าทำกิจกรรมอะไรกัน ในวันหยุดชาวบ้านก็มารวมกลุ่มกันมานั่งเล่นหมากรุก นั่งคุยกัน สนามเด็กเล่นก็อยู่ใกล้ ๆ จึงน่าที่จะทำเป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชน หรือศูนย์การเรียนรู้และก็เป็นที่กว้างไม่แออัด น้ำไม่ท่วมเพราะเป็นที่สูง ถ้าสร้างหลังคาและมีการตกแต่งต้นไม้ดอกไม้ให้เป็นธรรมชาติเหมือนอย่างต่างจังหวัดก็น่าจะใช้ประชาสัมพันธ์ได้ง่าย”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนเดียวกัน ได้ให้เหตุผลที่ไม่ควรใช้ศาลาประชาคมเป็นศูนย์การเรียนรู้ว่า “ศาลาประชาคมอยู่ลึกเข้าไปในชุมชน เวลาชาวบ้านเดินไปมามองไม่เห็นว่ามีกิจกรรมอะไร ชาวบ้าน

ต่างชุมชนก็ไม่กล้าเข้ามาใช้บริการ เพราะเห็นว่าเป็นที่เฉพาะของชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง และที่ตรงศาลาประชาคมต่ำกว่าถนน เวลานั้นน้ำจะมีน้ำท่วมขัง กิจกรรมก็จะทำต่อไปไม่ได้”

โดยสรุป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ 29 จาก 30 คน เห็นว่าควรใช้ศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว ปรับมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้ เพราะมีความเหมาะสมหลายประการ และมีกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 รายที่เห็นว่าบริเวณตลาดของชุมชนเหมาะสมควร ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นที่ที่ทุกคนมารวมกันอยู่แล้ว สถานที่น้ำไม่ท่วมถึงเหมือนกับบริเวณศาลาประชาคม แม้มีผู้เสนอเพียง 1 คน แต่ก็มีเหตุผลที่สมควรพิจารณา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ในศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 18 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1) หนังสือพิมพ์	14	19.18
2) หนังสือประเภทต่าง ๆ	11	15.07
3) อุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ	10	13.70
4) โทรทัศน์	5	6.85
5) วีดีโอ	5	6.85
6) คอมพิวเตอร์	4	5.48
7) เครื่องขยายเสียง	3	4.11
8) ป้ายประกาศ	3	4.11
9) แท่นอ่านหนังสือพิมพ์	3	4.11
10) พัดลม	3	4.11

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
11) โต๊ะ-เก้าอี้	3	4.11
12) หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือการ์ตูน หนังสือ นิทาน	3	4.11
	1	1.37
13) เครื่องพิมพ์ดีด	1	1.37
14) ตู้เก็บเอกสาร	1	1.37
15) เครื่องฉายข้ามศีรษะ	1	1.37
16) วิทยุ-เทป	1	1.37
17) อินเทอร์เน็ต	1	1.37
18) รูปภาพ		
รวมจำนวนคำตอบ	73	100.00

จากตาราง 6 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นหลากหลายเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ ที่มีมากที่สุด คือ ให้มีหนังสือพิมพ์ จำนวน 14 ความเห็น คิดเป็นร้อยละ 19.18 รองลงมา ได้แก่ หนังสือประเภทต่าง ๆ นิตยสาร วารสาร สารคดี หนังสือเกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ ตำราอาหาร เป็นจำนวน 11 ความเห็น คิดเป็นร้อยละ 15.07 ความเห็นอื่น ๆ ได้แก่ ควรมีอุปกรณ์ฝึกวิชาชีพต่าง ๆ โทรศัพท์และวิดีโอ คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง บอร์ด แทนอ่านหนังสือพิมพ์ พัดลม โต๊ะ-เก้าอี้ หนังสือสำหรับเด็ก เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เก็บเอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ วิทยุ-เทป อินเทอร์เน็ต และรูปภาพ

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ ดังนี้

1. ควรมีอุปกรณ์ประเภทใช้ได้ทั่วไป เช่น บอร์ด กระดาน โต๊ะ เก้าอี้ หากมีการอบรมวิชาชีพ ก็ต้องมีอุปกรณ์ให้ตรงกับวิชาชีพประเภทนั้น ๆ
2. ให้เป็นที่ย่านหนังสือประจำชุมชน ควรที่จะมีข่าวสารต่าง ๆ ให้ความรู้กว้างไกล เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสาร วารสาร ข่าวการสมัครงาน ข่าวราชการ เอกสารการฝึกอาชีพ วิชาชีพต่าง ๆ ตำราอาหาร เป็นต้น
3. ควรให้มีหนังสือพิมพ์ เพราะเป็นสื่อที่หาได้ง่าย ราคาถูกและมีความรู้หลากหลาย

4. “เด็กและเยาวชนได้อ่านหนังสือได้มีกิจกรรม ก็จะใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ จะได้ห่างไกลยาเสพติด”

5. ควรมีการให้ความรู้คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เพราะค่าเรียนราคาแพง ผู้ปกครองไม่สามารถมีเงินให้เรียนได้ หรือต้องออกไปเรียนไกล

6. ควรมีหนังสือสำหรับเด็ก เช่น การ์ตูน นิทาน ของเล่นฝึกปัญญา สำหรับเด็กเล็ก เป็นต้น

7. ควรให้มีการประชุมคณะกรรมการและประชาชน เพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 8 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓ 1) เป็นห้องโถง ๆ ไม่ต้องกันห้อง	11	30.56
✓ 2) จัดเป็นกลุ่มสนใจ	9	25.00
/ 3) จัดเป็นห้อง ๆ	5	13.89
4) ทัดตนศึกษา	4	11.11
✓ 5) รูปแบบอย่างไม่เป็นทางการ	3	8.33
✓ 6) จัดนิทรรศการ	2	5.55
7) จัดแบบธรรมชาติมีต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ	1	2.78
✓ 8) จัดเป็นมุมอ่านหนังสือ	1	2.78
รวม	36	100.00

จากตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ซึ่งมีผู้ให้ความคิดเห็นว่า ควรจะเป็นห้องโถง ๆ ไม่ต้องกั้นห้อง จำนวน 11 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมาเห็นว่าควรจัดเป็นกลุ่มสนใจ จำนวน 9 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ความเห็นอื่น ๆ ได้แก่ ควรจัดเป็นห้อง ๆ ควรจัดนิทรรศการ ควรจัดแบบธรรมชาติมีต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับมาก ๆ และจัดเป็นมุมอ่านหนังสือ

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

1. ควรจะเป็นห้องโถง ไม่อยากให้เป็นห้องเรียน ดูจะเป็นวิชาการมากเกินไป ผู้ใหญ่คนแก่ คนแก่มักกล้าเข้าไป ถ้าจัดให้ดูเป็นธรรมชาติดูจะเป็นกันเอง
2. ไม่ควรมีรูปแบบที่แน่นอน เพราะถ้าหากกั้นห้องไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อาจจะจัดกิจกรรมได้จำกัด
3. น่าจะจัดกิจกรรมให้แล้วเสร็จได้ภายใน 1 วัน ในช่วงวันอาทิตย์
4. จัดรวมกลุ่มสนใจศึกษาหาความรู้ จัดอบรมเป็นคอร์ส
5. ควรมีการประชุมกรรมการชุมชนและชาวชุมชน เพื่อสำรวจความคิดเห็น
6. ควรให้เจ้าหน้าที่จัดรูปแบบที่มีความเหมาะสมให้กับชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้ง

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้ง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 6 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓ 1) ประชาสัมพันธ์	26	46.43
✓ 2) เจ้าหน้าที่ประสานกรรมการชุมชนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	11	19.64

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
3) กรรมการชุมชนประชุมชี้แจงรายละเอียดแก่ชาวชุมชน	11	19.64
4) สำรวจความต้องการของชาวชุมชน	6	10.71
5) เข้าไปคลุกคลีกับชาวชุมชนก่อนแล้วค่อยทำความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้	1	1.79
6) ค้นหาบุคลากรที่มีความรู้ในชุมชนเป็นแกนนำในการให้ความรู้เรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน	1	1.79
รวม	56	100.00

จากตาราง 8 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้ง ดังนี้ คือ เห็นว่าควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ จำนวนถึง 26 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 46.43 รองลงมาคือเจ้าหน้าที่จะต้องประสานกับกรรมการชุมชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้ประชาชนได้เข้าใจ และให้กรรมการชุมชนประชุมชี้แจงรายละเอียดแก่ชาวชุมชน จำนวน 11 คำตอบ เท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 19.64 ความคิดเห็นอื่น ๆ ได้แก่ สำรวจความต้องการของชาวชุมชน จะต้องเข้าไปคลุกคลีกับชาวชุมชนก่อนแล้วค่อยทำความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ และค้นหาบุคลากรที่มีความรู้เรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

เจ้าหน้าที่เขตต้องประสานงานกับกรรมการชุมชนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และจัดให้อยู่ในแผนการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งจะได้มีการประชุมชาวชุมชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นหากกลุ่มเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และความต้องการของชาวชุมชน แล้วจึงเริ่มดำเนินโครงการ และมีการประเมินผล ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่ของเขตบางกะปิควรจะต้องเข้ามาให้คำแนะนำถึงวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไปก่อนว่าควรจะทำอย่างไรดี เพราะชาวบ้านก็ยังไม่รู้วิธีการที่แน่ชัด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมี

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 13 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓1) ควรให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ	19	38.78
✓2) ควรให้มีการอบรมความรู้ทั่วไปสำหรับนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	8	16.33
3) ควรให้ชาวชุมชนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าจะให้มีกิจกรรมอะไร แล้วค่อยดำเนินการต่อไป	5	10.20
✓4) เป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชน	4	8.17
✓5) ให้มีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้	2	4.08
6) ควรให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	2	4.08
7) ควรให้มีการสอนคอมพิวเตอร์	2	4.08
8) ควรจัดทัศนศึกษา	2	4.08
✓9) ควรให้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย	1	2.04
10) ควรให้มีการสอนภาษาอังกฤษ	1	2.04
11) จัดมุมเป็นที่อ่านหนังสือให้น่าสนใจสำหรับเด็ก	1	2.04
12) ประกวดการตั้งชื่อศูนย์การเรียนรู้	1	2.04
13) ทำอะไรก็ได้ขอให้มียุวัยได้	1	2.04
รวม	49	100.00

จากตาราง 9 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมี ดังนี้คือ ควรให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า การใช้จักรอุตสาหกรรม การประกอบอาหารและขนม

ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า การทำน้ำยาล้างจาน การทำน้ำยาสระผม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
 ความคิดเห็นดังกล่าวมีจำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 38.78 รองลงมา ได้แก่ ควรให้มีการอบรม
 ความรู้ทั่วไปสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันและปฏิเสธยา
 เสพติด โรคเอดส์ กฎหมายชาวบ้าน เป็นต้น และให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสังคมทุกวันนี้
 จำนวน 8 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 16.33 ข้อเสนออื่น ๆ ได้แก่ ควรให้ชาวชุมชนร่วมกันแสดง
 ความคิดเห็นว่าน่าจะมีกิจกรรมอะไรบ้างภายในศูนย์การเรียนรู้ และค่อยดำเนินการต่อไป จัดเป็นที่
 อ่านหนังสือประจำชุมชน อยากให้มีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ควรให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อน
 วัยเรียน ควรให้มีการสอนคอมพิวเตอร์ ควรจัดทัศนศึกษา ควรให้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย ควรให้
 มีการสอนภาษาอังกฤษ จัดมุมที่อ่านหนังสือให้น่าสนใจสำหรับเด็ก จัดการประกวดการตั้งชื่อศูนย์การ
 เรียนรู้ก่อน และเรียนอะไรก็ได้ขอให้ได้เงิน

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมี ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพราะยังมีกลุ่มคนที่ว่างงานอยู่ เช่น กลุ่ม
 แม่บ้านและเยาวชน ให้ความรู้อาชีพ เช่น ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า การใช้จักรอุตสาหกรรม
 การประกอบอาหารและขนม การทำน้ำยาล้างจาน ทำยาสระผม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
 และขณะนี้กลุ่มแม่บ้านก็มีทุนอยู่จำนวนหนึ่งในการฝึกวิชาชีพ

2. ควรอบรมอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความชำนาญ และชาวบ้านจะได้เกิดความสนใจ

3. ควรมีข่าวสารข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การปกครอง การทำบัตรประกัน
 สังคม บัตรสุขภาพ ให้ความรู้ยาเสพติด โรคเอดส์ ให้รู้จักการปฏิเสธสิ่งเสพติด การป้องกันตัวจากการ
 ถูกล่อ-ลวงข่มขืน

4. หาแกนนำในกลุ่มเยาวชน เพื่อจะได้กระจายความรู้อีกต่อหนึ่งและจัดหาทุนการศึกษาให้
 กับเด็กที่สนใจเรียน แต่ไม่มีทุนทรัพย์

5. สามารถเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่สัมพันธ์กับการศึกษานอกโรงเรียนได้

6. ให้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย เช่น เดินแอโรบิค กายบริหารผู้สูงอายุ ในเวลาเช้าหรือวัน

หยุด

7. ควรให้มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การรู้จักป้องกันอัคคีภัย การป้องกันและการรู้จักปฏิเสธยาเสพติด โรคเอดส์ กฎหมายชาวบ้าน เป็นต้น

8. ควรมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพราะเด็กชุมชนนี้มีมาก ผู้ปกครองจะได้มีเวลาออกไปทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 3 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓ 1) ให้กรรมการชุมชนบริหารงานไประยะหนึ่งแล้ว ให้มีการเลือกคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ ชุดใหม่จากชาวชุมชนเอง	25	83.34
2) เจ้าหน้าที่บริหารร่วมกับตัวแทนชาวชุมชน	4	13.33
✓ 3) ให้คัดเลือกจากกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้มาบริหาร	1	3.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 10 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้ คือ ควรให้กรรมการชุมชนบริหารงานไประยะหนึ่งก่อนแล้วให้มีการเลือกคณะกรรมการบริหารชุดใหม่จากชาวชุมชนด้วยกันเอง มีถึง 25 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 83.34 ความเห็นอื่น ได้แก่ ให้เจ้าหน้าที่เขตบริหารร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนชุดใหม่ 4 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 13.33 และให้คัดเลือกจากกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้มาบริหาร 1 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 3.33

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร ดังนี้

1. ตั้งองค์กรปฏิบัติงานโดยให้กรรมการชุมชนเรียกประชุมชาวชุมชน ประชุมปรึกษาหารือวางแผนการจัดระบบบริหาร จัดตั้งกรรมการบริหารชุดใหม่โดยชาวชุมชนเอง
2. ควรให้เจ้าหน้าที่เขตเป็นกรรมการเลขานุการ ร่วมงานกับชาวชุมชน เพราะชาวชุมชนจะให้ความสนใจ
3. ยังมีกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้ ควรให้กลุ่มเยาวชนเหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาทำประโยชน์เพื่อชุมชนของตนเอง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการ

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเป็น 9 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓ 1) สมาชิกที่มาใช้บริการควรเป็นทั้งคนภายในและภายนอกชุมชนร่วมกันสร้าง โดยไม่จำกัดเพศวัย	16	41.02
✓ 2) ควรมีระเบียบกำหนดเวลาการเปิด-ปิดที่แน่นอน	6	15.38
✓ 3) ควรให้บริการในวันหยุด	5	12.82
4) ควรมีกฎระเบียบข้อปฏิบัติโดยให้ชาวชุมชนร่างระเบียบขึ้นมาใช้	3	7.69
5) ประชาสัมพันธ์รับสมัครการเป็นสมาชิกสม่ำเสมอ	3	7.69
✓ 6) บริการเฉพาะคนในชุมชนร่วมกันสร้างก็เพียงพอ	3	7.69

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
7) วันเริ่มต้นการเปิดบริการควรเป็นวันสำคัญของ ชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา	1	2.57
8) ควรให้เริ่มบริการที่กลุ่มแม่บ้านก่อน กลุ่ม แม่บ้านจะได้ชักจูงผู้อื่นมาร่วมกิจกรรม	1	2.57
✓ 9) ควรให้เด็กวัยรุ่นมาใช้บริการมาก ๆ	1	2.57
รวม	39	100.00

จากตาราง 11 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการ ดังนี้ คือ ที่
มีมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นว่าสมาชิกที่ มาใช้บริการ ควรเป็นทั้งคนภายในและภายนอกชุมชน
ร่วมกันสร้าง โดยไม่จำกัดเพศวัย จำนวน 16 ความเห็น คิดเป็นร้อยละ 41.02 รองลงมาได้แก่ความ
เห็นที่ว่า ควรมีระเบียบกำหนดเวลาการเปิด-ปิดที่แน่นอน จำนวน 6 ความเห็น คิดเป็นร้อยละ 15.38
นอกจากนี้ ได้แก่ ควรให้บริการในวันหยุด ควรมีกฎระเบียบข้อปฏิบัติโดยให้ชาวชุมชนวางระเบียบขึ้น
มาใช้ บริการเฉพาะคนในชุมชนร่วมกันสร้างก็เพียงพอแล้ว วันเริ่มต้นการเปิดบริการควรเป็นวันสำคัญ
ของชาติ เช่นวันชาติ ควรให้เริ่มบริการที่กลุ่มแม่บ้านก่อน กลุ่มแม่บ้านจะได้ชักจูงให้ผู้อื่นมาร่วม
กิจกรรม และควรให้เด็กวัยรุ่นมาใช้บริการมาก ๆ

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการ ดังนี้

1. ทำเป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชนก่อน เพื่อให้ชาวชุมชนได้อ่านหนังสือ ได้เห็นประโยชน์
คุณค่าการร่วมกิจกรรม การอ่านหนังสือ จึงค่อยเริ่มกิจกรรมอื่น ๆ เช่น อบรมความรู้ อบรมฝึกอาชีพ
และอื่น ๆ เป็นต้น

2. จะต้องเปิดกว้างให้คนนอกชุมชนมาใช้บริการ เพราะบางครั้งคนในชุมชนไม่เห็นประโยชน์
แต่พอเห็นคนนอกชุมชนเข้ามาใช้บริการ ก็จะเกิดความสนใจขึ้นมาบ้าง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นอีกทาง
หนึ่ง

3. ควรจัดให้มีกฎระเบียบข้อปฏิบัติ เช่น ควรแต่งกายสุภาพ ไม่ทิ้งขยะภายในศูนย์ ให้รู้จักระบบประชาธิปไตย ไม่ส่งเสียงดัง มีความเอื้อเฟื้อแก่ผู้มีอายุน้อยและผู้สูงอายุ และกำหนดเวลาเปิด-ปิด ที่แน่ชัด

4. วันเริ่มต้นการจัดกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ ควรจะเริ่มในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา เพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระราชินีนาถ ประชาชนจะได้เกิดความรู้สึกศรัทธาในการเข้าร่วมกิจกรรม

5. จะต้องมีการประชาสัมพันธ์รับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนชาวบ้านให้มาร่วมกิจกรรม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเป็น 5 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 12. ต่อไปนี้

ตาราง 12 - ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓1) คนในชุมชนจะช่วยสนับสนุนทางหนึ่งและได้จากการเก็บค่าสมาชิก	13	33.33
2) ของงบประมาณจากนักการเมืองท้องถิ่น	12	30.77
✓3) ของงบประมาณจากทางราชการ	10	25.64
✓4) ขอบริจาคจากเอกชน ห้างร้าน บริษัทที่อยู่ใกล้ชุมชน	3	7.69
✓5) ให้คณะกรรมการประชุมปรึกษาหารือในการหางบประมาณ	1	2.57
รวม	39	100.00

จากตาราง 12 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ดังนี้ คือ ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นว่าคนในชุมชนจะช่วยสนับสนุนทางหนึ่งและได้จากการเก็บค่าสมาชิกอีกทางหนึ่ง จำนวน 13 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา ได้แก่ งบประมาณจากนักการเมืองท้องถิ่นจำนวน 12 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 30.77 นอกจากนี้ได้แก่ ความคิดเห็นว่างบประมาณจากราชการ ขอบริจาคจากเอกชน ห้างร้าน บริษัทที่อยู่ใกล้ชุมชน และให้คณะกรรมการประชุมปรึกษาหารือในการหางบประมาณ

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ดังนี้

1. ตอนแรกก็คงไม่ต้องใช้งบประมาณอะไรมาก เพราะสถานที่มียอยู่แล้ว ถ้าพร้อมเพียงคนในชุมชนก็สามารถช่วยกันไปได้ก่อน อาจจะเป็นการบริจาคหนังสือ เงินทองคนละเล็กละน้อย รวบรวมก็พอช่วยได้ ถ้าหากว่ามีความจำเป็นต้องใช้เงินในขณะนั้น
2. อาจจะมีการหารายได้ โดยการจัดเลี้ยงและขายโต๊ะจีน ซึ่งเคยจัดมาแล้วครั้งหนึ่ง ก็ได้ผลพอสมควร
3. ถ้าหากจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก ๆ ก็ต้องขอจากนักการเมือง เขตบางกะปิ และห้างร้าน บริษัท ให้ช่วยสนับสนุน เพราะชุมชนคงจะมีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเป็น 4 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
✓ 1) จัดหาวิทยากรให้อบรมความรู้ทั่ว ๆ ไป และการฝึกอบรมวิชาชีพ	19	41.31

ตาราง 13.(ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2) เจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและ ผู้ประสานงานระหว่างกรรมการชุมชน นักการเมือง และประชาชน	12	26.09
3) ให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ฝึกอบรมวิชาชีพ	11	23.91
4) จัดสรรงบประมาณบางส่วนให้กับชุมชน	4	8.69
รวม	46	100.00

จากตาราง 13 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต บางกะปิ ดังนี้ คือ ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นว่าควรจัดหาวิทยากรให้อบรมความรู้ทั่วไปและการฝึกอบรมวิชาชีพ จำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 41.31 รองลงมา ได้แก่ ควรให้เจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ประสานงานระหว่างกรรมการชุมชน นักการเมือง และประชาชน ควรให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ฝึกอบรมวิชาชีพ และควรจัดสรรงบประมาณบางส่วนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้กับชุมชน

ผู้เสนอได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต ดังนี้

1. ควรช่วยเหลือในการหาวิทยากรมาอบรม ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ และฝึกอบรมวิชาชีพ
2. ให้คำแนะนำประสานงานระหว่างกรรมการชุมชน นักการเมือง ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร หน่วยงานราชการอื่น ๆ และประชาชน เพราะชาวชุมชนจะได้เกรงใจ
3. ขอให้ทางเขตปรับปรุงศาลาประชาคมให้ดีขึ้นกว่าทุกวันนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเป็น 4 ประเด็น ดังรายละเอียดในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1) ไม่น่ามีปัญหาอะไร เพราะเป็นประโยชน์สำหรับ ชาวชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง	13	34.21
2) ปัญหาความร่วมมือจากการรวมกลุ่มและการมี ส่วนร่วมของชาวชุมชนโครงการร่วมกันสร้างคือ ความไม่สนใจว่าจะมีอะไร	9	23.69
3) ปัญหาชาวชุมชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจใน เรื่องของศูนย์การเรียนรู้	5	13.16
4) ขาดการสนับสนุนงบประมาณ	5	13.16
5) ปัญหาจากความไม่ต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม ทำให้ชาวชุมชนเบื่อหน่ายที่จะร่วมกิจกรรม	2	5.26
6) ปัญหาในช่วงน้ำท่วมไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ ตามที่กำหนด	2	5.26
7) ปัญหาในการดูแลวัสดุอุปกรณ์จะต้องมีผู้รับผิดชอบ	1	2.63
8) ปัญหาจากวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับกลุ่มผู้ เรียน	1	2.63
รวม	38	100.00

จากตาราง 14 กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้ ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นว่า ไม่น่าจะมีปัญหาและอุปสรรคอะไรเพราะเป็นประโยชน์สำหรับชาวชุมชนโครงการร่วมกันสร้างเอง จำนวน 13 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 34.21 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาความร่วมมือจากการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนโครงการร่วมกันสร้างคือความไม่สนใจว่าจะมีอะไร จำนวน 9 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 23.69 นอกจากนี้แล้วยังมี

ความคิดเห็นอื่น ๆ อีก คือ ปัญหาชาวชุมชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศูนย์การเรียนรู้ฯ การสนับสนุนงบประมาณ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทำให้ชาวชุมชนเบื่อหน่ายที่จะร่วม กิจกรรมปัญหาในช่วงน้ำท่วมไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามที่กำหนด ปัญหาในการดูแลวัสดุ อุปกรณ์จะต้องมีผู้รับผิดชอบ ปัญหาจากวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับกลุ่มผู้เรียน

ผู้เสนอได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง ดังนี้

1. “เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจความกระจ่างในเรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน โดยต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ เพราะเป็นเรื่องวิชาการ”
2. ความไม่พร้อมของชาวชุมชน เพราะไม่ค่อยว่างกัน ประชากรส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานทุกวัน จะมีวันว่างบ้างก็เป็นวันอาทิตย์ซึ่งก็ต้องพักผ่อน
3. “คิดว่าไม่น่ามีปัญหาอะไรมาก มีประโยชน์มากกว่าเสียอีก”
4. ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม ก็ยังไม่ค่อยมีคนสนใจให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความร่วมมือเท่าไร แต่ถ้านหากเป็นรูปร่างดีก็น่าจะมีคนให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมด้วย
5. ปัญหาช่วงน้ำท่วมมากก็จะทำกิจกรรมไม่ได้
6. เจ้าหน้าที่มีความพร้อมและเพียงพอหรือไม่ ในการที่จะเข้าไปทำกิจกรรม และจะปฏิบัติงานในช่วงเวลาไหน
7. การมีส่วนของชาวชุมชนจะมีมาร่วมกิจกรรมหรือไม่
8. ควรจะให้มีการตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเพราะเห็นเป็นรูปธรรม ผู้ปกครองได้นำเด็กมาใช้บริการ และในวันหยุดก็สามารถทำกิจกรรมอื่นได้
9. “เป็นความคิดที่ดี นำให้การสนับสนุน”
10. “ถ้าหากประชาชนให้ความร่วมมือ ก็จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ดีกว่าปัจจุบันนี้”

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษานหาแนวทางที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน โดยการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ผู้นำและกรรมการชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้างเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในเรื่องสถานที่จัดตั้ง สื่อและอุปกรณ์ที่ควรมี รูปแบบ วิธีดำเนินการจัดตั้ง กิจกรรมที่ควรมี การจัดระบบบริหาร แนวทางการให้บริการ งบประมาณ ความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต ปัญหาและอุปสรรค

2. เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่จะพึงแก้ไขในการเตรียมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ประชาชน เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารและนักวิชาการ เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง โดยใช้กลุ่มผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 7 (สส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.), สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (สข.), นักวิชาการ ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้นำและคณะกรรมการชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง จำนวน 30 คน เนื้อหาการสัมภาษณ์มี 10 ประเด็นคำถาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ความ

คิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นแต่ละประเด็นคำถามโดยเสรี มีการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ใช้เวลาการสัมภาษณ์ คนละ 30 นาที หลังจากได้คำตอบแล้วนำมาถอดเป็นข้อความลงในกระดาษ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ปรมาณเรียบเรียงเป็นผลสรุปของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยการติดต่อทาบตามภายใน เพื่อกำหนดนัดหมายเวลา และสถานที่ ในการสัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นด้วยการตอบคำถามสัมภาษณ์ที่ละประเด็น ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ โดยเฉลี่ยคนละ 30 นาที นำมาถอดเพื่อเก็บเนื้อหาโดยละเอียด นำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะข้อความบรรยายโดยแยกตามประเด็นคำถาม แล้วทำการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นเหล่านั้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ความคิดเห็นในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดไว้ 30 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 7 (สส.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) สมาชิกสภาเขตบางกะปิ (สข.) ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และนักวิชาการ จำนวน 5 คน

2) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตบางกะปิ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชน และครูสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 5 คน

3) ผู้นำหรือคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการบริหารชุมชน จำนวน 10 คน

4) ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ และการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ตลอดจนการศึกษาชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง มี 10 ประเด็น คำถาม ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้
8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณ
9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต
10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 29 จาก 30 คน เห็นว่าควรใช้ศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว ปรับมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้ เพราะมีความเหมาะสมหลายประการ คือ ศาลาประชาคมมีรั้วรอบขอบชิด ปลอดภัยในการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ห้องเก็บของ ห้องน้ำก็มี และสามารถกันแดดกันฝนได้ดีอยู่แล้ว มีความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุรถยนต์ที่จะเกิดขึ้นกับบุตรหลานของผู้ที่มาใช้บริการ อีกทั้งอยู่ใจกลางชุมชน ทุกคนในชุมชนเป็นที่รู้จักกันดี สะดวกต่อการเดินทางไม่ต้องไปไกล

ขณะนี้ได้ทำเป็นห้องสมุดชั่วคราว ยังมีหนังสือไม่มากนัก เด็ก ๆ ชอบเข้าไปวิ่งเล่น ก็น่าจะใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า กับงบประมาณที่ได้ก่อสร้างไปแล้ว

2. 'คิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้'

'ควรมีหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่กว้างไกล และสามารถนำไปพัฒนาตนเองและชุมชนได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสาร วารสาร ข่าวการสมัครงาน ข่าวราชการ เอกสารการฝึกอาชีพ วิชาชีพต่าง ๆ ตำราอาหาร อินเทอร์เน็ต รูปภาพ อีกทั้งควรมีหนังสือสำหรับเด็ก เช่น หนังสือการ์ตูน นิทาน ของเล่นฝึกปัญญาสำหรับเด็กเล็ก สำหรับอุปกรณ์ที่ควรมี ได้แก่ อุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ โทรทัศน์ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง ป้ายประกาศ แทนอ่านหนังสือพิมพ์ พัดลม โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องฉายข้ามศีรษะ วิทยุ-เทป ตู้เก็บเอกสาร เป็นต้น

3. 'ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้'

'ควรจัดเป็นห้องโล่ง ๆ ไม่ต้องมีการกั้นห้องให้ถาวร เพราะจะสะดวกต่อการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ได้ ถ้าหากจัดกั้นห้องดูจะเป็นวิชาการมากเกินไป ผู้ใหญ่ คนเฒ่าคนแก่ไม่กล้าเข้าไปใช้บริการ และน่าจะมีจัดตกแต่งประดับต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้ดูสวยงามเป็นธรรมชาติ ควรจัดเป็นกลุ่มสนใจ มีการอบรมเป็นคอร์ส หรือจัดกิจกรรมให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน หรือในช่วงวันอาทิตย์

4. 'ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการตั้งศูนย์การเรียนรู้'

เจ้าหน้าที่เขตต้องประสานงานกับกรรมการชุมชน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และจัดให้อยู่ในแผนการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งจะได้มีการประชุมชาวชุมชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นหากกลุ่มเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และสอบถามความต้องการของชาวชุมชนแล้วจึงเริ่มดำเนินโครงการ และมีการประเมินผล ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่ของเขตบางกะปิ ควรจะต้องเข้ามาให้คำแนะนำถึงวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

5. 'ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้'

ควรมีการจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ได้แก่ ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า การใช้จักรอุตสาหกรรม การประกอบอาหารคาวหวาน การทำน้ายาล้างจาน น้ายาสระผม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากมีการอบรมวิชาชีพ ก็ควรต้องมีการอบรมความรู้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และข้อมูลข่าวสารที่เป็น

ประโยชน์ ได้แก่ การรู้จักป้องกันอัคคีภัย การป้องกันและการรู้จักปฏิเสธยาเสพติด โรคเอดส์ กฎหมาย ชาวบ้าน การทำบัตรประกันสังคม การทำบัตรสุขภาพ การป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวงข่มขืน ให้ มีกิจกรรมการออกกำลังกาย เดินแอโรบิค การบริหารผู้สูงอายุในเวลาเช้าหรือวันหยุด ควรให้มีศูนย์ พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้

ตั้งองค์กรปฏิบัติงาน โดยให้คณะกรรมการชุมชน ประชุมชาวชุมชนปรึกษาหารือวางแผน การจัดระบบบริหาร จัดตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่โดยชาวชุมชนเอง และควรให้เจ้าหน้าที่เขต เป็นกรรมการเลขานุการ ร่วมงานกับชาวชุมชนเพราะชาวชุมชนจะได้มีความเกรงใจ และยังมีกลุ่ม เยาวชนที่มีความรู้ ควรให้กลุ่มเยาวชนเหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาทำประโยชน์ เพื่อชุมชนของตนเอง

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้

ควรมีการประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนชาวบ้าน ให้มาร่วมกิจกรรม ควรมีการกำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติ เช่นควรแต่งกายสุภาพ ไม่ทิ้งขยะภายใน ศูนย์การเรียนรู้ ให้รู้จักระบบประชาธิปไตย ไม่ส่งเสียงดัง มีความเอื้อเฟื้อแก่ผู้มีอายุน้อยและผู้สูงอายุ กำหนดเวลาเปิด-ปิดที่แน่ชัด จะต้องเปิดกว้างให้คนนอกชุมชนมาใช้บริการ ก็อาจจะเกิดความสนใจ ขึ้นมาบ้าง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นอีกทางหนึ่ง และควรที่จะให้บริการเป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชนก่อน เพื่อให้ชาวชุมชนได้เข้ามาใช้บริการการอ่านหนังสือ ได้เห็นประโยชน์และคุ้นเคยการรับบริการกิจกรรม การอ่านหนังสือ จึงค่อยเริ่มดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ เช่น อบรมความรู้ต่าง ๆ อบรมวิชาชีพ และอื่น ๆ เป็นต้น

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ

ในตอนเริ่มแรกก็คงไม่ต้องใช้งบประมาณอะไรมาก เพราะสถานที่มียอยู่แล้วหากแก่ชาวชุมชน พร้อมเพรียงก็สามารถช่วยได้ โดยการบริจาคหนังสือ มารวบรวมเงินทองคนละเล็กละน้อย และช่วย กันตบแต่งประดับต้นไม้ ก็พอไปได้ อาจจะมีการหารายได้โดยการจัดเลี้ยงสังสรรค์ขายโต๊ะจีน ซึ่งคณะกรรมการก็เคยจัดมาแล้วแต่ถ้าหากจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก ๆ ก็ต้องขออนักการเมือง สำนักงาน เขตบางกะปิ และห้างร้านบริษัท ให้ช่วยสนับสนุน

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต

ควรช่วยเหลือในทางจัดหาวิทยากรมาอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ การฝึกอบรมวิชาชีพและงบประมาณบางส่วน ให้คำแนะนำประสานงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนนักการเมือง ผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร หน่วยงานราชการอื่น ๆ และประชาชน

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ความเข้าใจ ความกระจ่างเรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน ซึ่งจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ ประกอบกับความไม่พร้อมของชาวชุมชนที่ต้องออกไปประกอบอาชีพ มีวันว่างเป็นวันอาทิตย์ และถ้าหากยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม ก็ยังจะไม่ค่อยมีคนให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ยังมีปัญหาในช่วงน้ำหลาก ถ้าหากน้ำท่วมก็จะดำเนินกิจกรรมไม่ได้ เจ้าหน้าที่มีความพร้อมและเพียงพอที่จะเข้าไปดำเนินกิจกรรม ปฏิบัติงานได้ในช่วงเวลาไหน ข้อสำคัญก็อยู่ที่ประชาชนในชุมชนที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้ง แต่ความคิดเห็นส่วนใหญ่ เสนอว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เพราะเป็นประโยชน์สำหรับชาวชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งสำหรับศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนถึง 29 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 96.69 เสนอให้ใช้ศาลาประชาคม และมีเพียง 1 คนเท่านั้น ที่เสนอให้ใช้บริเวณตลาดของชุมชน สำหรับผู้ที่เสนอให้ใช้ศาลาประชาคม ได้ให้เหตุผลดังนี้คือ ศาลาประชาคมมีอยู่แล้วและอยู่ใจกลางชุมชนเป็นศูนย์รวมของชาวชุมชน ซึ่งรู้จักกันหมดทุกคน มีรั้วรอบขอบชิด มีห้องเก็บของ ห้องน้ำ หลังคากันแดดกันฝน มีความปลอดภัยในการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุรถยนต์ เพราะอยู่ห่างไกลจากถนนใหญ่ ผู้ปกครองสามารถให้บริการได้อย่างมีสมาธิ ไม่ต้องคอยห่วงเด็กเล็ก สะดวกต่อการเดินทางไม่ต้องไปไกล จึงควรใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่างบประมาณที่ได้ก่อสร้างไปแล้ว ถ้าหากไปสร้างที่ใหม่ก็จะเสียงบประมาณ เสียเวลาในการก่อสร้างควรที่จะใช้ที่ศาลาประชาคมเหมาะสมที่สุด

สำหรับผู้ที่เสนอให้ใช้ตลาดเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ ได้ให้เหตุผล คือ ตลาดอยู่ตรงปากทางเข้าออกของชุมชน ชาวบ้านไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนหรือคนนอกชุมชนก็มองเห็นได้ชัด และ

อยู่ใกล้ถนน เวลาชาวบ้านลงจากรถ ก็จะเห็นได้ว่าทำกิจกรรมอะไรกัน และในวันหยุดชาวบ้านก็จะมารวมกลุ่มกัน มานั่งเล่นหมากรุก หมากรุก นิ่งคุยกัน สนามเด็กเล่นก็อยู่ใกล้ ๆ จึงน่าที่จะทำเป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชน หรือศูนย์การเรียนรู้และเป็นที่กว้างไม่แออัด น้ำไม่ท่วมเพราะเป็นที่สูง ง่ายต่อการประชาสัมพันธ์ถ้าหากได้สร้างหลังคาและมีการตกแต่งต้นไม้ ให้ดูเป็นธรรมชาติก็น่าจะดีและสาเหตุที่ไม่เลือกศาลาประชาคมเพราะอยู่ลึกเข้าไปในชุมชน เวลาชาวบ้านเดินไปมา มองไม่เห็นว่ามีกิจกรรมอะไร ชาวบ้านต่างชุมชนก็ไม่กล้าเข้ามาใช้บริการ เพราะเห็นว่าเป็นที่เฉพาะของชุมชนร่วมกันสร้าง และที่ศาลาประชาคมต่ำกว่าถนน เวลาคอนกรีตจะมีน้ำท่วมขัง กิจกรรมก็จะทำต่อไปไม่ได้

2. สื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นหลากหลายเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ สำหรับสื่อที่ต้องการมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ มีจำนวน 14 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 19.18 โดยให้เหตุผลว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่หาง่ายราคาถูกและมีข้อมูลข่าวสารมากมายที่สามารถให้ความรู้ได้ทันเหตุการณ์ ส่วนสื่อที่รองลงมาได้แก่ หนังสือประเภทต่าง ๆ นิตยสาร วารสาร สารคดี หนังสือเกี่ยวกับวิชาชีพต่างๆ ตำราอาหาร ข่าวการสมัครงาน ข่าวราชการ เอกสารการฝึกวิชาชีพ ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่ได้เสนอ ได้แก่ ควรให้มีหนังสือสำหรับเด็ก เช่น การ์ตูน นิทาน ของเล่นฝึกปัญญาสำหรับเด็กเล็ก ควรให้มีการอบรมความรู้คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เพราะค่าเรียนราคาแพง ผู้ปกครองบางคนไม่สามารถมีเงินให้เรียนได้ และจะต้องออกไปเรียนที่ไกล ถ้าหากมีเรียนในชุมชนก็จะได้ประหยัดรายจ่าย และไม่ต้องห่วงบุตรหลาน ควรให้เด็กและเยาวชนได้อ่านหนังสือได้มีกิจกรรม จะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห้างไกลยาเสพติด ควรจะมีอุปกรณ์ประเภทใช้ได้ทั่วไป เช่น บอร์ด กระดาน โต๊ะ เก้าอี้ หากมีการอบรมวิชาชีพ ก็ต้องมีอุปกรณ์ให้ตรงกับวิชาชีพประเภทนั้น และควรให้มีการประชุมคณะกรรมการ ชุมชน และประชาชนในชุมชนเพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรจะมีในศูนย์การเรียนรู้

3. รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรจะเป็นห้องโล่ง ๆ ไม่ต้องกันห้อง มีจำนวน 11 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมาเห็นว่าควรจัดเป็นกลุ่มสนใจมีจำนวน 9 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยให้เหตุผลคือ ควรจะเป็นห้องโล่ง ไม่อยากให้มีลักษณะเป็นห้องเรียน ดูจะเป็นวิชาการ

มากเกินไป ผู้ใหญ่คนเดียวคนแก่มักเข้าไปบริการ ควรจัดให้เป็นรูปแบบที่เป็นธรรมชาติมีต้นไม้ มีไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม ดูเป็นกันเอง จัดเป็นมุมอ่านหนังสือ เช่นมุมหนังสือเด็ก มุมนิตยสาร เป็นต้น ควรมีการจัดเป็นกลุ่มสนใจศึกษาหาความรู้ จัดอบรมเป็นคอร์ส ๆ หรือน่าจะจัดเป็นกิจกรรมให้แล้วเสร็จได้ภายใน 1 วัน ในช่วงวันอาทิตย์ ไม่ควรมีรูปแบบที่แน่นอน เพราะถ้าหากกันห้องไปแล้วไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อาจจะจัดกิจกรรมได้จำกัด ควรให้มีการประชุมคณะกรรมการชุมชนและชาวชุมชน เพื่อสำรวจความคิดเห็น และควรให้เจ้าหน้าที่จัดรูปแบบที่มีความเหมาะสมให้กับชุมชน โครงการร่วมกันสร้างด้วย

4. วิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ก่อนเป็นอันดับแรก มีจำนวนถึง 26 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 46.43 รองลงมาคือเจ้าหน้าที่จะต้องประสานกับคณะกรรมการชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์รายละเอียดแก่ชาวชุมชน จำนวน 11 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 19.64 สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ ควรสำรวจความต้องการของชาวชุมชน จะต้องเข้าไปคลุกคลีกับชาวชุมชนก่อน แล้วค่อยทำความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ให้ชาวชุมชนได้เข้าใจ และค้นหาบุคลากรที่มีความรู้เรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน โดยให้เหตุผลว่า เจ้าหน้าที่เขตจะต้องเข้าไปประสานงานกับคณะกรรมการชุมชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และควรจัดให้อยู่ในแผนการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งจะได้มีการประชุมชาวชุมชน เพื่อสอบถามความคิดเห็น หากกลุ่มเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และความต้องการของชาวชุมชน แล้วจึงเริ่มดำเนินโครงการ และมีการประเมินผล ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่ของเขตบางกะปิ ควรจะต้องเข้ามาให้คำแนะนำถึงวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไปก่อนว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรดี เพราะชาวชุมชนก็ยังไม่รู้วิธีการที่แน่ชัด

5. กิจกรรมที่ควรมี

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรให้มีกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า การใช้จักรอุตสาหกรรม การประกอบอาหารและขนม ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า การทำน้ายาล้างจาน การทำน้ายาสระผม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นจำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 38.78 รองลงมาควรมีให้มีการอบรมความรู้ทั่วไปสำหรับนำไปใช้ในชีวิต

หากกลุ่มเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์และความต้องการของชาวชุมชน แล้วจึงเริ่มดำเนินโครงการ และมีการประเมินผล ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่ของเขตบางกะปิ ควรจะต้องเข้ามาให้คำแนะนำถึงวิธีดำเนินการ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไปก่อนว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรดี เพราะชาวชุมชนก็ยังไม่รู้วิธีการที่แน่ชัด

5. กิจกรรมที่ควรทำ

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรให้มีกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า การใช้จักรอุตสาหกรรม การประกอบอาหารและขนม ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า การทำน้ายาล้างจาน การทำน้ายาสระผม การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นจำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 38.78 รองลงมาควรให้มีการอบรมความรู้ทั่วไปสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันและปฏิเสธยาเสพติด โรคเอดส์ กฎหมายชาวบ้าน สาเหตุของปัญหาสังคมทุกวันนี้ โดยให้เหตุผลมากมายคือควรให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความชำนาญและชาวบ้านจะได้เกิดความสนใจในกิจกรรม ควรหาแกนนำในกลุ่มเยาวชน เพื่อจะได้กระจายความรู้อีกต่อหนึ่งและควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับเด็กที่สนใจการเรียน แต่ไม่มีทุนทรัพย์ ศูนย์การเรียนรู้ควรที่จะสามารถเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการศึกษานอกโรงเรียนได้ ควรให้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย เช่น เดินแอโรบิค กายบริหารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นในช่วงเวลาเช้าหรือวันหยุด ควรจัดทัศนศึกษาเพื่อความรู้ในชุมชน ควรจัดให้มีการประกวดตั้งชื่อศูนย์การเรียนรู้โดยชาวชุมชนเอง และควรให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพราะเด็กในชุมชนมีมาก ควรมีการจัดมุมที่อ่านหนังสือให้น่าสนใจสำหรับเด็กเป็นมุมหนังสือนิทาน มุมของเล่น ผู้ปกครองจะได้มีเวลาออกไปทำงานและไม่ต้องเป็นห่วง เมื่อมีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน

6. การจัดระบบบริหาร

ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่า ควรให้คณะกรรมการชุมชน บริหารงานไปได้ระยะหนึ่งก่อน แล้วให้มีการเลือกคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ จากชาวชุมชนด้วยกันเอง ซึ่งมีถึง 25 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 83.34 สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ มีความเห็นว่า ควรให้เจ้าหน้าที่เขตบริหารร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนชุดใหม่ โดยเป็นกรรมการเลขานุการร่วมงานกับชาว

ชุมชนเพราะชาวชุมชนจะได้มีความเกรงใจ และควรให้คิดเลือกจากกลุ่มเยาวชนที่มีความรู้ ควรให้กลุ่มเยาวชนเหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาทำประโยชน์เพื่อชุมชนของตนเอง

7. แนวทางการให้บริการ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า สมาชิกที่มาใช้บริการ ควรเป็นทั้งคนภายในและภายนอกชุมชนร่วมกันสร้าง โดยไม่จำกัดเพศและวัย มีจำนวน 16 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 41.02 โดยให้เหตุผลว่า จะต้องเปิดกว้างให้คนนอกชุมชนมาใช้บริการ เพราะบางครั้งคนในชุมชนเองไม่เห็นประโยชน์แต่พอเห็นคนนอกชุมชนเข้ามาใช้บริการ ก็เกิดความสนใจขึ้นมาบ้าง ซึ่งเป็นการกระตุ้นอีกทางหนึ่ง ควรจัดให้มีกฎระเบียบข้อปฏิบัติ เช่น ควรแต่งกายสุภาพ ไม่ทิ้งขยะภายในศูนย์ ให้รู้จักระบบประชาธิปไตย ไม่ควรส่งเสียงดัง มีความเอื้อเฟื้อแก่ผู้มีอายุน้อยและผู้สูงอายุ มีการกำหนดเวลาเปิด-ปิด ที่แน่ชัด ควรทำเป็นที่อ่านหนังสือประจำชุมชนก่อนเพื่อให้ชาวชุมชนได้อ่านหนังสือ ได้เห็นประโยชน์คุ้นเคยการร่วมกิจกรรมการอ่านหนังสือ จึงค่อยเริ่มกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การอบรมความรู้ การฝึกอบรมวิชาชีพ และอื่น ๆ วันเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ ควรเริ่มในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา เพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระราชินีนาถ ประชาชนจะได้เกิดความรู้สึกศรัทธาในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น และควรเริ่มบริการที่กลุ่มแม่บ้านก่อน เพราะกลุ่มแม่บ้านจะได้ชักจูงให้ผู้อื่นมาร่วมกิจกรรม และข้อสำคัญจะต้องมีการประชาสัมพันธ์รับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนชาวบ้านให้มาร่วมกิจกรรม

8. งบประมาณ

กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นว่าคนในชุมชนสามารถจะช่วยสนับสนุนทางหนึ่งได้ และควรได้จากการเก็บค่าสมาชิกอีกทางหนึ่ง มีจำนวน 13 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยให้เหตุผลว่า ตอนแรกก็คงไม่ต้องใช้งบประมาณอะไรมาก เพราะสถานที่มียอยู่แล้ว ถ้าพร้อมเพียงคนในชุมชนก็สามารถช่วยกันไปก่อนอาจจะเป็นการบริจาคหนังสือ เงินทองคนละเล็กละน้อย รวบรวมเก็บพอช่วยได้ ถ้าหากจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก ๆ ก็ต้องขอจากนักการเมือง เขตบางกะปิ ห้าง ร้าน บริษัท

ให้ช่วยกันสนับสนุน เพราะชุมชนก็ควรมีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอ และชุมชนเองอาจจะมีหารายได้อีกทางหนึ่ง โดยการจัดเลี้ยงและขายโต๊ะจีน ซึ่งเคยจัดมาแล้วครั้งหนึ่ง ก็ได้ผลพอสมควร

9. ความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นว่า ทางสำนักงานเขตควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและการฝึกอบรมวิชาชีพ มีจำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 41.31 โดยให้เหตุผลว่า เจ้าหน้าที่เขตควรให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดหาวิทยากรมาอบรม เพราะเจ้าหน้าที่จะมีความกว้างขวางกว่า เจ้าหน้าที่ควรเป็นตัวกลางในการประสานระหว่างคณะกรรมการชุมชน นักการเมือง ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร หน่วยงานราชการอื่น ๆ และประชาชน เพราะชาวชุมชนมีความเกรงใจ และขอให้ทางสำนักงานเขตจัดสรรงบประมาณบางส่วนให้กับชุมชน ปรับปรุงศาลาประชาคมให้ดีขึ้นกว่าทุกวันนี้

10. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ไม่น่าจะมีปัญหาและอุปสรรคอะไร เพราะเป็นประโยชน์สำหรับชาวชุมชนร่วมกันสร้าง มีจำนวน 13 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 34.21 สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ อาจเกิดปัญหาความร่วมมือจากการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนคือความไม่สนใจว่าจะมีกิจกรรมอะไร เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่เขตจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจความกระจำในเรื่องศูนย์การเรียนรู้แก่ชาวชุมชน โดยต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ และต่อเนื่อง เพราะเป็นเรื่องวิชาการ ปัญหาความไม่พร้อมของชาวชุมชนเพราะไม่ด้อยกว่ากัน ประชาชนส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานกันทุกวัน จะมีวันว่างบ้างก็เป็นวันอาทิตย์ซึ่งก็ต้องพักผ่อน ปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทำให้ชาวชุมชนเบื่อหน่ายที่จะร่วมกิจกรรม เพราะยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม ก็ยังไม่ค่อยมีคนสนใจให้ความร่วมมือเท่าไร ถ้าหากเป็นรูปร่างดีก็น่าจะมีคนให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมด้วย ปัญหาในช่วงน้ำท่วมไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามที่กำหนด ปัญหาในการดูแลวัสดุอุปกรณ์จะต้องมีผู้รับผิดชอบ ปัญหาจากวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับกลุ่มผู้เรียน ปัญหาจากเจ้าหน้าที่มีความพร้อมและเพียงพอหรือไม่ ในการที่จะเข้าไปทำกิจกรรม และจะปฏิบัติงานในช่วงเวลาไหน กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้เสนอแนะว่าควรจะให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพราะเห็นเป็น

รูปธรรม ผู้ปกครองจะได้นำเด็กมาใช้บริการ ในวันหยุดศาลาประชาคมก็สามารถทำกิจกรรมอื่นได้ และมีรายได้เข้าชุมชน กลุ่มตัวอย่างบางส่วนให้การสนับสนุนว่าเป็นความคิดที่ดี จะให้การสนับสนุน จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ดีกว่าปัจจุบันนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากผลการวิจัย สามารถสรุปแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันสร้าง ซึ่งทางสำนักงานเขตบางกะปิ สามารถนำไปปฏิบัติได้ดังนี้

1. ควรใช้อาคารของศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว ปรับมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน
2. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ควรจัดหาสำหรับศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร และหนังสือต่าง ๆ เพื่อจัดทำห้องสมุดและควรมีมุมหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ควรมี ได้แก่ อุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ โทรศัพท์และวีดีโอ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง ป้ายประกาศ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น พัดลม โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เอกสาร และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ
3. อาคารสถานที่ควรจัดเป็นห้องโถง ๆ ไม่ควรกันเป็นห้องที่ถาวร โดยจัดเป็นมุมต่าง ๆ และสามารถปรับใช้สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ได้
4. ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประสานงานกับกรรมการชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ให้เข้าใจ และจัดให้โครงการนี้อยู่ในแผนพัฒนาของคณะกรรมการชุมชน
5. กิจกรรมที่ควรจัดในศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ การฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชน การอบรมความรู้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
6. ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่เขตเป็นกรรมการ และเลขานุการ
7. ในการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้บริการอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้คนภายนอกชุมชนมาใช้บริการได้ ระยะแรกควรเป็นบริการหนังสืออ่านก่อนแล้วขยายไปยังเรื่องอื่น ตามโอกาสและความพร้อม

8. งบประมาณในระยะเริ่มแรกต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนก่อนและขอความสนับสนุนจากสำนักงานเขต และหน่วยงานเอกชนอื่นต่อไป

9. สำนักงานเขตอาจให้ความช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้ได้ ในเรื่องการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ การฝึกอบรมวิชาชีพ จัดงบประมาณปรับปรุงศาลาประชาคม ให้คำแนะนำและประสานงาน

10. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ อยู่ที่ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ดังนั้นสำนักงานเขต จะต้องสร้างความเข้าใจ และประสานงานกับคณะกรรมการชุมชนอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ตามแนวทางข้างต้น และมีการศึกษาโดยติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดบริการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น การจัดบริการที่อ่านหนังสือ การจัดบริการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน การฝึกอบรมวิชาชีพ รูปแบบการประชาสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้

3. ควรได้มีการวิจัยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้เป็นต้นแบบในการขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ๆ อีกต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษาออกโรงเรียน , กรม. แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ : 2539
- กรุงเทพมหานคร. ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน. ม.ป.ท., 2534.
- เก็บ ศรีสง่า. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในเขตพื้นที่ยากจน อำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528. อัดสำเนา.
- จรรยา พิมพ์ศิริ. การศึกษาการดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ในโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดอุบลราชธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533. อัดสำเนา
- /เจือจันทร์ จงสถิตย์ และอมรวัชช์ นาครทรรพ. " การปรับโครงสร้างการจัดการศึกษา โอกาสก้าวสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ ปฏิรูปการศึกษา : การสร้างสรรค์ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด , 2539.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. " การจัดการแบบภาคีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีองค์รวม, " ปฏิรูปการศึกษา : การสร้างสรรค์ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2539.
- /ทองอยู่ แก้วไทรยะ. " การพัฒนาคนงานสำคัญที่ถูก (แก่ง) ลืมในการพัฒนาชนบทยากจน, รวมบทความการศึกษาออกโรงเรียน เล่ม 4. กรุงเทพฯ ฯ : เพชรสยามการพิมพ์ , 2525
- นรินทร์ บุญวงศ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2529. อัดสำเนา.
- นโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, สำนัก. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534-2539). กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2534.
- /ปฐม นิคมานนท์. การศึกษาออกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์พิทยอักษร, 2528.

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้าน
ในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.
 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,
 2522. อัดสำเนา.

ประเวศ วสี. " ปฏิรูปการศึกษาไทย(การยกเครื่องทางปัญญา), " ปฏิรูปการศึกษา : การสร้างสรรค์ภูมิ-
ปัญญา. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2539.

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) เอกสารอัดสำเนา บางกะปิ, สำนักงานเขต.
ข้าราชการสำนักงานเขตบางกะปิ. สำนักงานเขตบางกะปิ, 2539.

พงศ์พันธ์ สุนทรชัย. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข่าวสารเพื่อชุมชนชนบท : วิเคราะห์ความคิดเห็น
ของประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2532. อัดสำเนา.

พระธรรมปิฎก. " การสร้างสรรค์ปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ " ปฏิรูปการศึกษา : การสร้างสรรค์
ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2539.

มหิดล, มหาวิทยาลัย. สรุปผลโครงการพัฒนาชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

วิจิต ธรรมชาติ. การศึกษาลักษณะการใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนใน
จังหวัดนราธิวาส. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร , 2531. อัดสำเนา.

สันทนา บุญสุข. การวิเคราะห์ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านดีเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี.
 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,
 2531. อัดสำเนา.

สืบแสง พรหมบุญ. กศ.นจัดข่ายการศึกษาพัฒนาคน. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ฉบับวันที่ 10
 กันยายน 2539.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน กรุงเทพฯ ฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2524.

อมรวิชัย นาคทรรพ. " จากโรงเรียนสู่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้, " ความฝันของแผ่นดิน.

กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2539.

✖อมรวิชัย นาคทรรพ. " ชีวิตแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งภูมิปัญญา, " ความฝันของแผ่นดิน.

กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2539.

อาภรณ์ มณีโชติ. การศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

นันทนาการของศูนย์เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2537. อัดสำเนา

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งรวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทักษะความรู้ แสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม เช่น การฝึกอบรมความรู้ต่าง ๆ การฝึกวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ การปรึกษาหารือ แก้ปัญหาชุมชน เป็นต้น สำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย ใครอยากเรียนเรื่องอะไร หรือมาเรียนเวลาไหนก็ได้ โดยจัดสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไว้ให้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนขึ้น เพื่อช่วยชุมชนให้รู้จักพึ่งพาตนเอง ชุมชน และสังคมในขั้นเริ่มต้นนี้ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าที่ชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง เพราะชุมชนแห่งนี้ยังมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมกันอยู่และขอใช้ชื่อ “ศูนย์การเรียนรู้” ไปก่อน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงชื่อใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ชื่อ นามสกุล

ตำแหน่ง ที่อยู่

ประเด็นคำถามประกอบด้วย 10 ประเด็นคำถาม คือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางให้บริการของศูนย์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากสำนักงานเขต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความคิดเห็น การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ

ลำดับที่	รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่ง	ที่อยู่
1.	นางประภาภัทร นิยม	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
2.	นายสมพงษ์ พัดปุย	ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
3.	นายทิวา เงินยวง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 7	
4.	นายบำรุง รัตนะ	สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	-
5.	นางจรินทร์ คำศิริ	สมาชิกสภาเขตบางกะปิ	-
6.	นางกิตติวรรณ สาระศาลิน	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน	สำนักงานเขตบางกะปิ
7.	นางสาวนฤกร ลิ้มสกุล	นักพัฒนาชุมชนระดับ 6	สำนักงานเขตบางกะปิ
8.	นายสมชาย เตียวตระกูล	นักพัฒนาชุมชน 5	สำนักงานเขตบางกะปิ
9.	นางสาวศิริพร รุ่งเรือง	นักพัฒนาชุมชน 5	สำนักงานเขตบางกะปิ
10.	นายพิสิทธิ์ พยอม	อาจารย์ 2 ระดับ 7	ร.ร.บ้านบางกะปิ
11.	นายมะหะหมัดราหวี นาปาเลน	ประธานกรรมการชุมชน	ชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง
12.	นายสมบุญ อมรเวช	รองประธานกรรมการชุมชน	ชุมชนโครงการร่วมกันสร้าง

ลำดับที่	รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่ง	ที่อยู่
13.	นางพยงค์ เพ็ชรมะลิ	เลขานุการ	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
14.	นายแสง ปิ่นสำราจ	เหรัญญิก	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
15.	นางสุพัตรา ศิริวิสูตร	นายทะเบียน	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
16.	นายเจิมไฉ่ แซ่ลิ้ม	ฝ่ายรับเรื่องร้องทุกข์	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
17.	นางเรณู ธนะวิชัย	ประชาสัมพันธ์	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
18.	นางบุบผา เสตะปุระ	ฝ่ายกลุ่มแม่บ้าน	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
19.	นางนารี สุขวิพัฒน์	ฝ่ายวัสดุ	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
20.	นางยิ้ม เผือกผ่องใส	ฝ่ายสวัสดิการ	ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
21.	นางอ้อย เปี่ยมวิมล	ประชาชน	เลขที่ 2020 ซอย 7 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
22.	นางศิริวรรณ ศิริวัฒนานนท์	ประชาชน	เลขที่ 1917 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
23.	นายสำเนา ทางดี	ประชาชน	เลขที่ 1870 ซอย 3 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง

ลำดับที่	รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่ง	ที่อยู่
24.	นางบุญทัย เฉลิมพันธ์	ประชาชน	เลขที่ 2024 ซอย 10 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
25.	นายสิทธิศักดิ์ เนตรสาร	ประชาชน	เลขที่ 2056 ซอย 8 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
26.	นางพิไลลักษณ์ สำราญจิตร	ประชาชน	เลขที่ 1824 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
27.	นายสุเทพ ไคว่เจริญ	ประชาชน	เลขที่ 2108 ซอย 9 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
28.	นางกรรณิกา ไบราณศรี	ประชาชน	เลขที่ 1932 ซอย 5 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
29.	นายสมพงษ์ สารีกุล	ประชาชน	เลขที่ 1900 ซอย 4 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง
30.	นายธีรพล บุญกุล	ประชาชน	เลขที่ 2030 ซอย 7 ชุมชนโครงการร่วม กันสร้าง

ประกาศสำนักงานเขตบางกะปิ
เรื่อง แต่งตั้งกรรมการชุมชนร่วมกันสร้าง

ตามประกาศสำนักงานเขตบางกะปิ ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนร่วมกันสร้าง กำหนดระยะเวลารับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการชุมชน ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2538 นั้น

บัดนี้ พ้นกำหนดระยะเวลารับสมัครแล้ว ปรากฏว่าชุมชนร่วมกันสร้าง แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ มีผู้สมัคร 11 คน ซึ่งไม่เกินจำนวนกรรมการชุมชนที่มีการเลือกตั้งได้ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 ข้อ 8 และข้อ 18

จึงขอประกาศแต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการชุมชนร่วมกันสร้าง

1. นายมะหะหมัดราหวิ	นาปาเลน
2. สิบตำรวจตรี สันติ	ตรีรัตนกุล
3. นายแสง	ปิ่นสำรวจ
4. นายสมบูรณ์	อภร เวช
5. นายเจิมไฉ	แสงลิ้ม
6. นางบุษยา	เสตะปุระ
7. นางพยงค์	เพ็ชรมะลิ
8. นางนารี	สุขวิวัฒน์
9. นางยิ้ม	เผือกผ่องใส
10. นางสุพิศตรา	ศิริวิสูตร
11. นางเรณู	ธนะวิชัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 21 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2538

ประกาศ ณ วันที่

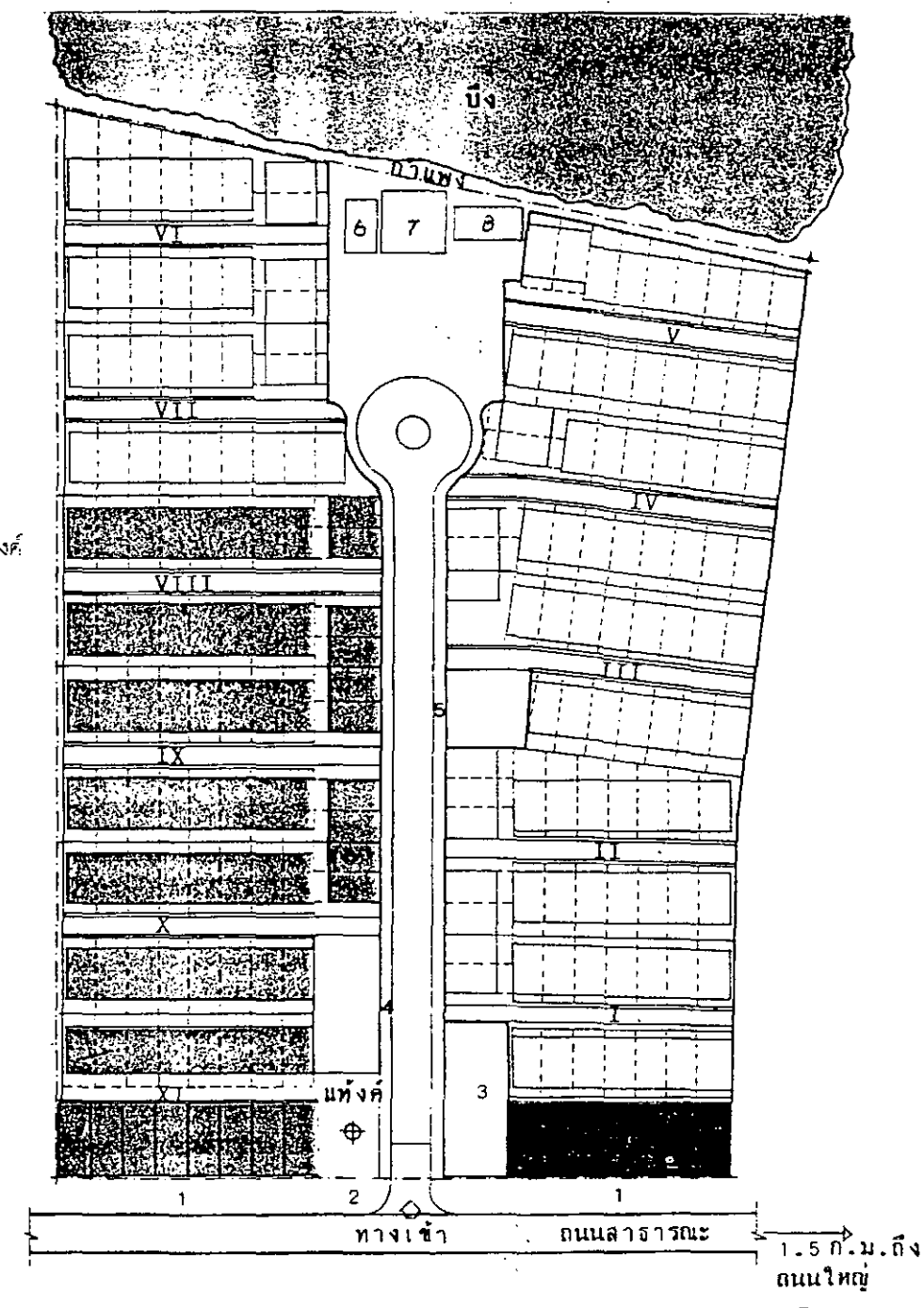
มกราคม พ.ศ. 2539

นายอรรถเจต วันที่/...../.....
 น. วันที่/...../.....
 นวต วันที่ 25/10/39
 ได้ดำเนินการ วันที่/...../.....
 วันที่ 15/11/39 วันที่ 15 20 27

(นายชุมพร พลรักษา)

ผู้อำนวยการเขตบางกะปิ

1. ร้านค้า
2. ลานเอนกประสงค์
3. สนามเด็กเล่น
4. ตลาด
5. สนามเด็กเล่น
- 6.-7. ศาลา
8. บ่อเก็บน้ำ

ภาพ 1

แผนผังชุมชนร่วมกันสร้าง

ภาพ 2

ทางเข้าชุมชนร่วมกันสร้าง (ด้านซ้าย)

ภาพ 3

ทางเข้าชุมชนร่วมกันสร้าง (ด้านขวา)

ภาพ 4

สภาพการจัดตั้งบ้านเรือนชุมชนร่วมกันสร้าง

ภาพ 5

• ศาลาประชาคมชุมชนร่วมกันสร้าง

ภาพ 6

สนามเด็กเล่นชุมชนร่วมกันสร้าง

ภาพ 7

ภาพ 8

ภาพ 9

ภาพ 10

ภาพ 11

ภาพ 12

ภาพ 13

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์

วัน เดือน ปีเกิด

7 กันยายน 2498

สถานที่เกิด

โรงพยาบาลหัวเจียว เขตป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

โทร 378-2345

หน้าที่ปัจจุบัน

นักพัฒนาชุมชน 6

การศึกษา พ.ศ. 2515

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีปทุมวัน เขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2518

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกิตติคุณวิทยา เขตราชเทวี

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2521

ปวช (เอกวิจิตรศิลป์) โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2523

ปวส. (เอกจิตรกรรมไทย) โรงเรียนเพาะช่าง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2540

กศ.ม (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร